

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szerda, márczius 16-án.

75. szám.

A jubileumról.

Az alkonyat egy ünneplő országra száll, a nap egy ünneplő nemzeté volt, őszinte éljenzés mindenütt, mert az emberek eszméket jubiláltak. S koszoruját senki sem nyújtotta titkolt irigységgel, szavával senki sem takart hazugságot — ez volt e mai nap, márczius tizenötödike. Mert a zászlólengetés, az áradozó beszéd nem egy fogatlan, vén jubilánsnak szólt, hanem az ifju márcziusnak, az új Magyarország deli szimbolumának, ki minden esztendőben föléled, eljön történelmi palástjában magát a nemzetnek megmutatni. S e jubiléum nem öregszik, ötvenedik születésnapján is daliás és aczélizmu, mint a midőn megrázta a Karok és Rendek közül a szunynyadókat. Midőn a régi kurzust legyőzte rövid birkózásban és megindította a szabad sajtót, utnak eresztette a szabad szót, vérontás nélkül meggyőzte az embereket az igazságról, foglyokat szabadított ki és ócska vasakat rugott félre, folyton azt hangoztatván: „Jogot akarunk, nem forradalmat!”... A jubiléum nem öregszik, ifju és erős a születése ötvenedik fordulóján. Ünneplésből két tanulságot merithetünk.

Az egyik az általánosabb. Naivak és hiszékenyek a nemzetek, naivak és hiszékenyek a korok és hiúságuk is rendithetetlen: ha valamit szereznek, azt „sub specie aeternitatis,” az örökkévalóság jegyében születettnek nézik. A történetírásnak azonban egyéb dolga sincsen, mint jegyezgetni a pseudoörökkévalóság fordulását: enélkül hivatását vesztené a legtöbbet emlegetett Muzsa

és elköltözhetnek a többi számüzött istenekhez. Minden folyik és elfolyik, a hódítás legelőbb elfolyik, a Muzsának folyton van dolga, de egyben már nem hiszékenyek és nem naivak a nemzetek és egyben hiuaknak sem nevezhetők: abban, ha holtukból feltámadtak és akkor aztán örökkévalónak tartják a föltámadást!... Fény és dicsőség sok fejezetében elmúlt, partjainkat négy tenger többé nem mossa; Corvinus márványpalotái rombadölte és Európa nem reszket már az Árpádok lovas nemzetétől. Azért is, ha jóslással állnak elébem és az mondatik, hogy ami elmúlt, az visszajő még, akkor jogom a szkepszis; de ha Cassandra áll elébem és annak jósol pusztulást, ami egyszer már feltámadott, akkor nem hiszek a jósolásnak és még sem vagyok naivnak, hiszékenyek, hiuak nevezhető. Érezem, látom, törvényeimet köszönöm az ujjászületésnek... Hogy ez az áldásthozó kar ismét elmúljon, elkorhadjon, sirba szálljon, azt nem hiszem, azt nem hihetik a nemzetek és nem nevezhetők ezért hiuaknak, naivaknak, hiszékenyeknek. Az ujjászületés nem is mithosz, hanem nyert bizonyíték az örökkévalóságra.

De örömkünk-e még nekünk ez ujjászületés? Hiszünk-e benne? Tudunk-e érte igazán lelkesedni? Igenlő a felelet mind a három kérdésre, mert ez a mai ünnep második tanulsága. Elhallgatván a kórúrok, begöngyöltetvén a zászlók, márczius tizenötödikén alkalmunk van a következő megállapítására:

Ünnepelt az egész magyar társadalom.

A nemzetietlen szoczialisták nem ronthattak meg semmit.

Reakzionárius áramlatnincsen, vagy ha van, akkor oly gyöngé és bátortalan, hogy nem is mer megszólalni.

A magyar nemzet a márcziusi eszmékkal tökéletes szolidaritásban van összeforrvá.

Márczius tizenötödike.

Nyomor, inség, szoczializmus: hazug szó mind. Nincs Magyarországon se nyomor, se inség, se nemzetietlenség, nincsen szegénység se. Gazdag ország vagyunk, boldog ország vagyunk!

A szabadság napjának ünnepe megtanított erre mindenkit, aki nyitott szemmel nézte és nézi még egyre a márcziusi ünneplőket. A nyomorult, az inséges, az elnyomott nép nem tudott ünnepelni soha, nem tud lelkesedni, nem tud dalolni. Az elégedetlenség magában dühöng, belől forr; a lelkesedés tör ki a mellből, a megelégedésnek van hangos szava, a boldogságnak csengő dala. A sötétben, az éjszakában bujkál az elnyomott; a szabad embernek, a boldogságnak kell a napfény.

Gazdag ország vagyunk, boldog ország vagyunk, mert tudunk ünnepelni, tudunk lelkesedni. Ezer városból ezer ünnep hírének kapjuk s mindegyikben csak ünnep, meg ünnep, csak lelkesedés, csak vigasság. Sehol egy erősebb disszonáns hang, semmi szoczializmus, semmi reakció. Nem maradt el az ünneplésből senki; se vidék, se nemzetiség, se foglalkozás, se pártállás nem tartott vissza senkit. Mindenki ünnepel, mindenki kér részt az ünnepből, s ha egy-két nappal előbbre tette is a dátumát, vagy későbbre, az ünneplésben egy mindenki.

Németek márcziusa.

Egy elfeledett jubileumi nap mult el, a márcziusi ünnep arra mutat, hogy az egyes embernél jobbak a nemzetek: zászlóikat csak a dicsőségnek lengetik, nem ülik meg a boszu jubileumát. Márczius tizenharmadikán volt ötven esztendeje, hogy megbukott herceg Metternich-Winneburg Kelemen Lothar Wenzel, titulus szerint: császári királyi államminiszter, konferenciák minisztere és dirigáló minisztere a külügyeknek, valamint elnöke a belügyek minisztertanácsának; portellai herceg, Spanyolországnak elsőosztályú grandja és aranygyapjas vitéz, ki mindezen címeket kénytelen volt batyuba kötni egy szeles márcziusi éjszakán és kénytelen volt menekülni ugyanazon az éjszakán. Hová ugyan? Angliába, természetesen, mivel ott mindenkinek kész a menedék. Már hetvenöttesztendő akkor, öreg és törődött; nagyon megijesztette a forradalom.

— Kicsoda az a Jellacsics? — kérdezi tőle lord Palmerston egyszer. — „Egy akasztófára való zsidó” — feleli Metternich, mert „Jellinek”-et értett és az forradalmár volt Bécsben és az öreg Metternichnek azokon járt az esze, akik megijesztették és nem azokon, akik megbuktatták. Tudjuk, Brightonból és Richmondból meg Brüsszelből 1851-ben visszatért Németországba és a Rajna partján szőlőlugasok közt éli le élete végét, mint egy vén haun, akit az Olympusról kiközösítettek. Ez időben már mászon járhatott elméje, a költői

Falmok fölkelthették az edesebb emlékezést. Elmúlt évtizedek hatalma, dicsőséges kongresszusok, napok, amidőn nem a koronás főket aranyozta meg a fény, hanem a szikár bécsi kancellárt, aki az asztal végén ült köztük és császárokat és fejedelmeket nem sokba vett és tudott rajtuk csufolódni is, meg kegyetlenkedni. Napoleonnal, az „elvesztett ember”-rel ez utóbbit teszi, az apróbbakkal teszi az előbbi, mint a bécsi kongresszus után is teszi IX. Vilmost, Haynau természetes apjával, a hessen-kasseli tartománygróffal. Az elébe áll és így szól:

— Serenissime, a szövetségeseknek tett szolgálataim jutalmát várom. Király akarok lenni: ethnographusaim megállapították, hogy népeim, a hesseniek, a katuszok régi germán törzsből valók, tehát én a „katuszok királya” akarok lenni.

— Ez lehetetlen, fenség — mondja Metternich — mert a katuszok kevesen vannak. Méltóztassék választani más valamely címet; ajánlom például azt, hogy „választófejedelem”. Jól hangzik e cím és történelmi értéke is becses — mosolyog Metternich.

— Helyes, lesznek hát hessen-kasseli választófejedelem — feleli a hiu Vilmos, tíz évvel azután, hogy nincs többé német király és a többi nyolcz választófejedelem sem emlegetik többé, hogy ők választófejedelemek! Meglett hát választófejedelemnek a jámbor katusz és ez a Metternichnek volt maradandó élce. Ime, a kancellár hatalma jellemző vilá-

gitásban; akkora ereje volt neki, hogy még a história lapjaira is a maga élceit felirhatta. E hatalmas ember, ez erős ember, e kegyetlen ember, ez élces ember szökött meg a batyúival márczius tizenharmadikának éjszakáján.

Annak van most ötven éve. Akkor tudni illik a németek is forradalmat csináltak és ezt külön ki kell emelni, mert a németekről ugyis elfelejtette mindenki, hogy a németek értenek a forradalomhoz is; mai szoczialista-sajtójuk is nemhiába, hogy „burgeois-forradalomnak” nevezi a negyvennyolczadikát, az Németországban tényleg a filiszterek forradalma volt. Egy nagy nemzet, mely harminczhat monarkának felügyelete alatt alszik és hortyog egészen a Szent-Gotthard-hegy csucsig hallhatólag, fölébred akkor derűsen, amilyenek a jó gyermeket szokta találni a hajnal. Februárius van és a Rajnán tul löttek; a fegyverdurrogást kedves ünnepi taracklövésnek gyanánt visszhangozzák a hegyek és Frankhonból vidám zene is szól, ott a Marsellaisét fujják francia legények, francia öregek, kedves, mozgékony népek. „Hah, kiált fel Mihály, a német gyermek, est a társasjátékot utánuk csinálom én is, de úgy, hogy ne valami nagy baja legyen az én harminczhat uralkodómnak!” És így indul a lojalitás jegyében a rokonszenves, pásztori forradalom; Münchenben csak Lola Montezt bántják, a király szeretőjét, Kasselben csak azt a szemtelen berlini virágáruslányt, akit a Landgraf egy ősi grófi nemzetség nevével ruházott

Igy kell ünnepelnie egy szabad népnek a szabadság napját.

A fővárosnak ma volt a márcziusi ünnepe. A tegnapi ünneplések csak praeludium-számba mennek, ami ezután jön, az csak epilóg lesz, a szabadság hatalmas kardját ma zengte el az ország szíve. Mintha csak ünnepre szánta volna az ég is, napsugaras tavasz virradt a szép dunaparti fővárosra. És ünneplőbe öltözött a város és a népe. Mindenütt zászlók, csukott boltok, ünneplő emberek. És ötvenezernyi sokadalmakban sehol nagyobb zaj, rendbontás nem esett, sehol hivatalos rendcsináló apparátus nem kellett.

A tudósításokban, amiket ezután hall az olvasó, talán látja majd egy-két helyen a szocialista szót is, tüntetést is, ablakbeverést, és még rendőrségről és kardlapról meg elfogatásról is fog olvasni. Ezzel ne törődjék senki. Ez semmi. A krónikás kötelességszerűen beszámol róla, elmondja, mint történt, de azért ne vessünk rá ügyet. Szocializmus az, ha félmillió ember között, akad ötven, aki nemzeti zászló helyett benyomatott papirost lobogtat, ami rá van írva, hogy „Nép szava”? Ez nem a népé, ez senkié. Tüntetés az, ha száz ezer ember közt van tíz, aki suhancmódra követ dob egy ablakra, vagy elordít egy abczugot? Rendőri beavatkozása az, ha száz ezer ember közül elvisznek ötöt, aztán hazaküldik őket, megmondván, hogy máskor kevesebb sőt igyanak? Ez a sokadalommal járó disszonancia, a monstrehangversenyek örök hamis hangja, amely csak arra való, hogy erősebb tegye az akkorokat. Ez kell, ez az a bizonyos kivétel, amely megcsinálja a szabályt. Kessünk tal rajta és konstatáljuk belőle újra, hogy gazdag fővárosunk van, boldog fővárosunk van, amely tud ünnepelni.

Itt mondják el most tudósítóink a főváros és a vidék mai emlékezetes, nagy ünneplését:

A polgárság ünnepe.

A mai nap vezető ünnepe a polgárság és az egyetemi ifjuság közös ünnepe volt, mely óriási arányokban a Nemzeti Lovarda hatalmas termében folyt le. Ez az óriási helyiség, amely igen izlésezen volt díszítve, csimerekkel, zászlókkal, virágokkal és képekkel, valóságos szorongásig megtelt ünneplő közönséggel. A terem közepén volt elhelyezve a szónokok emelvénye, amelyen az országgyűlési képviselők és pártvezérek foglaltak helyet. A közönség nemzeti szalagokat és jelvényeket viselt, a szocialisták pedig piros tollakat. Amíg a rengeteg tömeg bent szorongott és éljenzett, addig künn az utcán megegyezzen annyi közönség lelkesedett a tett hibavaló kísérleteket arra nézve, hogy a tarpmbe hajusszon.

A szónokok számára készített emelvényen gróf Apponyi Albert, Horánszky Nándor, Meszlény Lajos, Ivánka Oszkár, Madarász József, Oláh József, gróf Somssich Imre, Ságghy Gyula, Bolgár Ferencz, Rághályi Lajos, Makfalvay Géza, Förster Ottó, Gyóry Elek országgyűlési képviselők, továbbá Szalay Imre, Beöthy Ákos, Ivánka Zsigmond, Sik Sándor a számos előkelő polgára a fővárosnak, az emelvény körül pedig az agglonvódek foglaltak helyet.

A gyűlés elején a magyar államvasut nyugati műhelyének Testvériség című dalárdája elénekelt Kossovics László vezetése alatt a Himnusz.

A gyűlést Horánszky Nándor, a nemzeti párt elnöke, nyitotta meg, néhány lelkes szóval jellemezvén 1848. nagy vívmányait.

Ezután Beöthy Ákos mondott szép beszédet, melynek különösen a következő része aratott viharos tetszést:

Az egy titáni nemzedék, egy hősi korszak volt. A nemzetnek termő ereje, amely 100 esztendőn keresztül szunnyadt, egyszerre csak a leg-erősebb természetben, a legpompásabb virágzatban nyilatkozott. Költők, írók, államférfiak, hadvezérek csak úgy természetiek s hozzá ezen titáni nemzedéknek, ezen hősi korszaknak legnagyobb alakja, a nemzet választott vezére: Kossuth Lajos, Kossuth Lajos nemcsak a magyar, hanem a világtörténetnek egyik legnagyobb alakja, tele lángoló honszeretettel, önzetlenséggel. Épen oly szónok, mint amily államférfi. Ép oly nagy a béke, mint a háború műveiben. Amint a régi Magyarország omladványából megalkotta az új Magyarországot, épen úgy varázsolta elő a lelkesedés talajából a győzelmes hadseregeket, azokat a névtelen félisteneket, akik Magyarország zászlait győzelemről győzelemre vitték.

Kossuth Lajos nagyságát hirdetik a 48-ki törvények. Egy klasszikus tanu, Deák Ferencz, ezekről így nyilatkozott 1867-ben, a kiegyezési törvény tárgyalásánál: „Az 1848-ki nagy átalakulás művét össze fogja a történet kötni azon férfiú nevével, aki azt 1848-ban megindította és erélyvel keresztül vitte, dacára a bakövetkezett szerencsétlen eseményeknek, művének ezen része fennmaradt és fenn fog maradni, míg nemzetünk él és országunk áll és ahhoz a nemzetnek emléke és hálája hozzá van fűzve.” Az 1848-iki törvények igazi jelentősége nem azoknak nagyszabású tartalmában van, hanem abban, hogy a magyar nemzetet összes tényezői és vonatkozásai között összehozta az egyensúlyt. Azok a 48-iki törvények át voltak hatva a szabadság, egyenlőség és testvériség magasabb eszméitől, de ezeket összhangba hozták a magyar alkotmány sarkalatos követelményeivel. Megadták a nemzetnek, ami a nemzeté, de a koronának is, ami a koronéé.

A 48-iki törvények ép úgy kimondták a kormányzat felelősségét, mint ahogy kimondták, hogy a fejedelem személye szent és sérthetetlen. Különösen létrehozták a paritást a magyar királyi és az osztrák császári korona közt. A 48-iki törvényekben, valamint azoknak végrehajtásában semmi antidiinasztikus nem volt, sőt ellenkezőleg. Mikor a reakció megkezdte aknamunkáját, felbujtotta a nemzetiségeket, Kossuth a következő kijelentést tette: „A magyar nemzet királysági érzelmű. A magyar nemzetnek Budán királyra van szüksége. Hozza Isten körünkbe ő Felségét. De ő Felségének a királyi széket a maga és családja számára biztosítani kell. Jöjjön és biztonságban lesz. Ha ez nem történhetné, én a legitimitás biztosítására még egy módot ismerek. Ő Felsége is volt ifjabb koronázott király atyja életében, adjon tehát nekünk egy ifjabb királyt Ferencz József főherczeg személyében.”

Perczekig tartó taps és éljenzés követte Beöthy remek beszédét. A dalárda a „Talpra magyart” énekelt, mely után

Gyóry Elek országgyűlési képviselő mondott szép és hazafias beszédet.

Remek formában idézte fel az 1848-iki nagy férfiak és nagy vívmányok emlékét a történelmi visszapillantásban mutatta ki, hogy a magyar nemzetben mindenkor élt a szabadságszeretet, melynek az újabb korban legmértőbb megtestesülése, a magyar Góbiusz élő szimbóluma volt Kossuth Lajos. Beszéde végén márczius tizenötödike vívmányait dicsőítette. Márczius tizenötödike a nemzeti önértzet, büszkeség és feltamadás ünnepe, amelyet a magyar nemzet meg fog ülni mindenkor. Gyóry beszéde leírhatatlan tetszést és lelkesedést keltett.

Ezután Szemennye Kornél az egyetemi ifjuság nevében díszmagyarban állott az emelvényre, s emelkedett hangú beszédben összehasonlította a

fel; a frankfurti parlament száznál több doktort és professzort ölel kebelébe és a jakobinus uraknak minden működését megbénítja, a harminczhat uralkodó fölé továbbá megválasztja a harminczhetediket, a német császárt, Hannovera, Bajorországot, Szászországot és Württemberg, sajnos, tartózkodnak a szavazástól és így a német forradalom nem szüli meg a német egységet, amit komolyan nem is vár tőle senki sem; a kremsieri országgyűlés hasonlóképen nem teszi át a székeiét Kremsierből — Debreczenbe. Minden a legnagyobb illendőség keretében folyik le, csak a hevesvérű diákok zavarják meg néhol a rendet; e meggondolatlan, „halálfejes” ifjak nem törődnek azzal, hogy a fegyver jegyében egyedül vannak és nem áll mögöttük az egész nemzet, mint magyar kollegáik mögött. Mennek előre, fölhágnak a virágos barrikádokra, leszállnak a komor vérpadokra, elvéreznek, megsirattatnak, ám azért Metternichet nem ök buktatják meg, most ötven éve. „A mi alulról jön, ugymond memoire-jaiiban maga Metternich, az csak lázongás („Revolte”), de a forradalom („Revolution”) az felülről származik mindig.” A forradalmat felülről csinálták Metternich ellen; az, hogy batyuval menekült éjnek éjszakáján, az csak következése volt annak, hogy a felülről eredt forradalom nem igen védte meg Metternichet.

Ennyi volt a németek márcziusa és ez összehasonlítás jól esik nekünk a magunk márcziusán. A história nevezetes párhuzamot kínál a márcziusi emléknapok alkalmából. A Lajthán innen, ime, ragyog a trikolor, mint egy második napoleoni nemzet fényes aranysaja a napon; egy csoport ifjú indítja meg a lavinát, ök csak kezdő törmelék, de utánuk dübörögnek

a súlyosabb testek, a nagyok: a tömegek, a rendek, a prelátusok, a polgárok, a kaszások és az ezredek. Ez a lavina rontja le a rozoga alkotmányokat, ennek a dübörgése vált ki zenezést, ennek a megpihent testéből nő ki a később lemetesztett tölg, a szebben kivirágzott. Oh, te hatalmas lavina, ki erőre tanítasz, mily gyöngö másod van neked a Lajthán tül! Ott is megmozdul valami, tiszta hó indul meg, nemes ifjak lelke tör az elnyomók ellen, de meghal és elporlad erőtlenség a hőzivatár, eredményei nem maradandók a történelemnek, még csak Metternichet sem tudja megbuktatni a németek márcziusa!

„Metternichet elsodorta a márczius tizenharmadika, ötödik Ferdinand, a nép kívánságára, kénytelen volt a gyűlölt minisztert elbocsátani” — így tanultuk a históriából. Ez az okoknak és a következményeknek az a szenzációs kapcsolata volt, amelyet a világtörténelem lapjain olyan gyakran meglelünk, melyet már Voltaire is a XII. Károly történetéhez irt előszavában így csufol ki: „A pragmatikus történetírás szereti elvetni a súlyokat. A történetírás meséi és sajtyszerű okkötései így keletkeznek és innen vannak az olyan legendák, hogy II. Mahomed szultán harminczhat rabszolgájának vágta fel a hasát, mert nem tudódott ki, hogy melyik ette meg a dinnyét; innen van az in vestitura-harcz idejéből a figéről és a holt számarrról szóló legenda és ilyen mese mindaz is, amit tudományos okok nyereséért elkövetnek!” ... Hogy Metternichet a márcziusi forradalom buktatta meg? Korántsem. Egy hetvenöttesztendő embert könnyű a nép segítségével nélkül is megbuktatni. Az egész bécsi márcziust, amelyről Grillparzer is azt mondja, hogy gyerekség

volt és csak a fölösleges sortűzek által avatott forradalom, Metternich, memoire-jainak utolsó kötetében, a históriai köztudatnak e sajnosan mellőzött forrásában, valóságos lappaljának fösti.

Az öreg ember tulajdonképen meg volt bukva már akkor, midőn meghalt első császára: Ferencz, „akiről oly csudálatos melegséggel emlékezik meg, ugyszólván egyetlen panegyristája gyanánt ez aggodalmas császárnak, aki egyszer száz arany pénztírsággal jutott egy szerkesztőt, mert a hivatalos Wiener Zeitung közlése előtt merete megírni, hogy valamely nagy ur titkos tanácsosi címet kapott! Aki megtiltotta az udvari orvosának, hogy a „konstitúció” szbt még csak mediczinális értelemben használja, de aki mellett Metternich szabadon nyilatkozhatott így: „Nagyon szeretem a konstitúciót és konstitúció nélkül nem is tudok államot elképzelni!” (Tudni illik a császár nem volt diplomata, de őszinte, volt, a miniszter meg őszinte nem volt, de diplomata volt, mert az alkotmány fogalmába minden képzelhető alkotmányt befoglalt, még a törököt is.) Ferencz császárnak hü és nagy barátja aztán ötödik Ferdinand alatt egy egész tábor diplomatával találta magát szemközt és ezek élén van Lajos főherczeg, aki Metternich feleségének, az élénk szemellemű Zichy-Feraris Melanie grófnőnek följegyzései szerint „képes volt szemébe mondani annak a férfiúnak, aki egy félszázadon át a monarkia leg-erősebb támasza volt, hogy a főváros ditzonsága az ő lemondásától függ!” ... Ezek buktatták meg Metternichet, az udvar és Kolowrat miniszter az első föderációs cseh államférfi! Metternich ez udvari elhatározás nélkül az Innsbruckba menekülő császári

multat a jelennel. Beszédét, mely óriási hatást keltett, így fejezte be:

„És így volt. A mit kerestek, végre megtalálták, a nagy eszmét, amelyért a lélek él és hevül. Megtalálták és a nagy eszmeforgatag elsodorta az apró szétválasztó célokat, s helyükbe tett egy nagy egyetemes célt, amelyben mindnyájan egyesültek, mely hatalmas mereteivel a szívet, lelket egészen eltölthette és mely megszüntette mindazt, ami szétválasztó gát vala.”

A taps és éljenzés vihára követte a fenéköt, szép beszédet.

A budai nemzeti asztaltársaság nevében Jám bor Gyula elnök gyújtó hatású beszédét mondott, melynek végén felolvasta az új 12 pontot. Riadó taps és éljenzés követett minden pontot. A közönség még Apponyit kívánta hallani, aki azonban elhagyta az emelvényt s így Horánszky elnök pont egy órákor berekesztette a gyűlést, amelyen mindvégig példás rend és rendkívül lelkes hangulat uralkodott. A közel huszezer főnyi tömeg, a szónokok és képviselők éljenzése s hazafias dalok éneklése közben, a legszebb rendben oszlott szét.

A Petőfi-társaság ünnepe.

A Vigadó nagy terme, melyet Zala György ügyes kézzel zászlókkal, óriási pálmákkal igen szépen felszített, ma délelőtt egészen megtelt többnyire hölgyekből álló közönséggel, amely nagy érdeklődéssel nézte azt a megkoszorúzott kis nyomtatógépet, amelyen ötven évvel ezelőtt a tizenkét pontot és a sajtószabadság első termékét a Talpra Magyart kinyomtatták.

A gépen ma is ott volt a tizenkét pont ólom betűs szedése.

Az érkezők közül Szilágyi Dezsőt és gróf Károlyi Tibort megéljeneztek. Ott láttuk még Damjanich János özvegyét, báró Lipthay Bélát, Szilinszky Mihály államtitkárt, Szily Kálmánt, Tóth Lőrinczet, Erdődi Bélát, Beöthy Zsoltot, Molnár Antalt, Török Bertalan, Tuba János országgy. képviselőket, Gerlóczy Károlyt, Emich Gusztávot, Pósa Lajost, Szana Tamást, Bársony Istvánt, Bródy Sándort, Zala Györgyöt, Jakab Ödönt.

A Petőfi-Társaság majdnem teljes számmal kivonult.

Az elnökök: Jókai Mór, Bartók Lajos és Szana Tamás tizenegy órákor a közönség zajos éljenzése közepette felültek az emelvényre.

Bartók Lajos néhány szóval üdvözölte a díszes, nagy közönséget, mely most is megjelent,

házzal együtt átélhette volna a forradalmat nyugton és valamint már 1851-ben ismét hozzáfordult herceg Schwarzenberg miniszterelnök tanácsért, hogy többek közt Magyarországot is miként kormányozza Bachchal, úgy akár el sem ment volna a portellai herceg.

A németek márcziusa, szóval, semmi tartalmat nem ünnepelhet. Először is nem ő bukatta meg Metternichet, másodsor pedig Metternich él az osztrák politikában még ma is. Mert ha 1898-ban vissza akarnak térni az októberi diplomához, az modernizálva ugyanaz, mint mikor Metternich teszi az ő ismeretes belpolitikai enuncziációit: „Központilag intézni mindent, ami fontos és tartományi autonómiát adni a népeknek, hogy a szemük elkáprázzék.” 1898-ban ugyanezt proponálják Bécsben, talán azért, mert belátják, hogy az örökös tartományokat csak a Metternich rendszerével lehet kormányozni. Űres a németek márcziusa, diadalt nincs joga ünnepelni.

Az 5 vasárnapi zászlómenetük, szociálforradalmárok lármájától kísért ünnepük, az egész bécsi márczius így elmarad a mi márcziusunk mellett. A miénk fáva lett mag, az övék el sem ültetett; nálunk egy nemzet volt a kertész, náluk csak egy lángoló osztály. Mi tizenkét táblákat mutatunk föl eredménynek, ők csak régi emlékezőseket, krónikás anekdotákat. Mi is maradt meg nekik negyvennyolcából? Az öreg Khevenhüllernek, „a kilünő öreg Khevenhüllernek” mondása: „Most gyönyörű provinciáink vannak és a legszebb provincia az Galiczia, mert ott nem csupán a fővárosra, hanem mindenre, mindenre kiterjesztették az ostromállapotot.” P—p D—l

midőn a szabadsajtó, a Petőfi nagy nevének ünneplésére hívta fel a Társaság. Jelenti, hogy az E. M. K. E. Rákosi Jenőt bizta meg az ünnepben való képviseltetésével, a Felvidéki Közművelődési Egyesület pedig üdvözlő sürgönyt küldött. Az ülést megnyitottak nyilvánította s fölkérte Jókai Mór elnököt ünnepi beszéde megtartására.

Mikor Jókai fekete szalonruhás alakja felemelkedett az elnöki asztal mellett, viharos éljenzés támadt, mely percekig szünni nem akart. Csak amikor szonorus hangja megcsendült, hallgatott el a nagy tömeg s hallgatta meleg áhitattal, gyakran megindulva, gyakran fellelkesülve az ősz költő ajkairól ömlő szótátot.

A beszéd egész terjedelmében a következően hangzott:

Jókai ünnepi beszéde.

Istennel kezdem.

Felszállok lelkemmel a csillagok és a szellemek Urához, hálámát elsőhajtanai azért, hogy ezt a napot megengedte érnem.

Félszázad mult el azóta, hogy az új korszak jelszavát elhangoztattuk: „szabadság, egyenlőség, testvériség!”

Minő félszázad! Tele reménnyel, küzdelemmel, sikerrel, aztán kétségbeeséssel, bukással, súlyos veszteséggel. De a Mindenható csodákat tett értünk, visszaadva a reményt, a küzdelmet, a diadalt s most bánat nélkül tekinthetünk vissza a multra. S én nyugodt lélekkel mondhatom el, hogy nincs egy tett az életemben, amit másodsor is meg ne tennék. S ezt mondhatja az egész magyar nemzet.

Mi volt a márczius 15-ike ezelőtt félszázaddal? Mindenekelőtt a sajtószabadság karácsony-ünnepe.

A sajtószabadság is jászolban született, ott üdvözölték a pásztorok, majd a bölcsek és királyok.

A szabadságnak is három sátoros ünnepe van: a megszületés, — a feltámadás, — az égből alászállás. Mind a három ugyanazon hívek seregét hívogatja oltárához.

Az ünnepek nem versenyeznek egymással; de összefüggnek, egyívé tartoznak.

Valami csodálatos intézkedése sorsnak, hogy még a csillagok is, az astronomia, az időszámítás is ilyen ünnepnapokat jegyeznek élénk veres betűkkel a jelen évre. Márczius tizenötödikén nyújtják át az újszülött szabadságnak az eszményi világ csillagvezette királyai, az irodalom, a művészet és a nyomdászat, hódolatuk aranyát, tömjénét és mirrháját. Április tizenegyedikén van husvét ünnepe, amidőn a népszabadság feltámadott, felszáll a trón magas polczára, s üle a koronás királynak jobbjára. Ezen a napon fogja az ország törvényhozása ünnepélyes ütszétét leróni előbb az Isten oltára, azután a király trónja előtt és május utolsó napjaira esik pünkösdi három ünnepe, amidőn ezelőtt ötven évvel Magyarország hadserege, katonaság és nemzetőrség egymás mellé sorakozva künn a szabad ég alatt, a tágas vérmezőn esküdött fel a háromszínű zászlók alatt a magyar alkotmányra. Ez örökemlékü napon, a pünkösdi zöld ágakkal díszített, zöld fűvel behintett utcákon lesz hivatta a magyar nép hódolatának pompáját, hűségének erekyéit bemutatni királynak, nemzetnek, az egész világnak. A csillagok maguk parancsolják ránk ez ünnepségeket. Naptárunk szentséges ünnepei az ötvenedik évfordulónál összetalálkoznak szabadságunk magasztos ünnepeivel. Nem Isten ujjmutatása-e ez?

S az egyik ünnep csak emeli, de nem takarja el a másikat. A lélek ugyanaz, csak az öröme változik. Ugyanaz a hang: csak a szolozsma különbözik.

Ma a mi ünnepünk van: a szabadsajtó munkássái.

A sajtószabadság 1848. márczius 15-ikétől számítja a maga Hedzsiráját. Akkor lépett életbe, négy héttel előbb, mint törvénybe lett volna iktatva: kiküldve, tetteleg gyakorlatba véve egy csoport író és nyomdász által.

Távol van tőlem minden dicsekedés: nem fogok idegen pávatollakat tüzködni egyszerű fekete hullótoillaim közé.

Minő előkészítő munkát végeztek a népszabadság megalkotása nagy építményében nálunknál bölcsebb, hivatottabb nagy szellemek, hogyan érlelték meg a magyar nemzetet az új korszak eszméinek virágfakadására, milyen elévülhetetlen érdemekkel dicsejték meg nagy neveiket, azt én mind megirtam, felolvastam, nyomtatásban közrebecsátottam egy darab korrajzban.

Azt is elmondtam ugyanabban, hogy azt a merész előretelést az idők óramutatójának, melyre a márcziusi ifjak vállalkoztak, a világtörténet nagy eseményei sürgették, kényszerítették ránk, a halál-sikerrel végződött 47-iki lengyel forradalom s a diadalmas februári francia forradalom, a bécsi népmozgalom. Azoktól jött az ébresztő szó, a mi érdemünk csak az, hogy felébredtünk rá: és hogy tette ébredtünk.

Mert az 1848-iki márczius 15-iki mozgalom megindítása bizonyára tett volt.

Hiába gunyolják azt „paraplui-revolution”-nak. Igaz, hogy eső esett s a szavainkat hallgató értelmes közönség védte a kalapjait az ombrelleivel, de amit közülünk egy, ki talán most is jelen van, a nyomda ajtajától alakított: „Urak, ha az eső ellen is paraplét feszítünk ki, hát ha egy óra mulva golyók fognak hullani, akkor mivel fedezzük magunkat?” S erre a szóra rögtön eltűnt minden esernyő s azontul nem mutatkozott.

Es bizonyára az étellel leszámolás teljes tudatával lépett ki a piacra az a maroknyi csoport, a szellem harcosai, mely kész volt a népre apellálni; mert a megelőző napon a hasonló szellemű népmozgalom zajába odafenn Bécsben bizony sor-tűz ropogása vegyült s a mennykövek a mi fejünk fölött is készen álltak a lecsapásra.

A parlament csarnokában védi a merész szónokot a mentelmi jog; de aki a piacon szónokol, azt nem védi semmi.

Es azok az ifjak, kik márczius 15-én merész szavaikkal visszhangra költötték a köztért, a csataterén is teljesítik kötelességüket, melyet a népszabadságról magukra vállaltak; Petőfi és Vasváry, a dalnok és szónok ifju életét ott áldozta fel e szent háboruban.

Hát ezeknek a vértanúknak az emléke ne legyen-e megszentelve? Ahogy a sirjakra nem találunk, a neveiket is elhagyjuk-e mulni? Pedig a nagy emberek, az államférfiak azt mondják, hogy a kik e nap mozgalmát indították, vezették, mindannyian ismeretlen neveként enyésztek el.

Igaz, hogy neveiket nem őrzik se góthai almanach, se hivatalos sematizmusok. De míg a világ, világ lesz, ez a nap Petőfi napja marad.

Tizenkét évig 48-tól kezdve nem ünnepelte meg senki a márczius 15-ike évfordulóját. Mikor 49-ben Debreczenben voltunk, magyar kormány és országgyűlés, a politikai körökben fölmerült az ötlet, hogy meg kellene ülni a márczius 15. egyéves jubileumát: mi módon? Erre egy tréfás konvntya azt mondta:

— „Csukjuk be újra Tánácsics Miskát a bőrtöbbe.”

Kezdt már alkalmatlanná válni szociálalista cikkeivel. Ez meg is maradt röpke szónak mind a mai napig. És a tizenkét nehéz esztendő után még újabb hét esztendőig nem ünnepelte meg más Petőfi nagy napját, mint a lelkes magyar fiatalok, szabadban elhangzott dalaival, meg egy magyar hegedűművész, ki szeretszét jártában a Petőfi szobor alapkötségeit összehegedülte.

A nagy emberek, a politika oszlopos alakjai, letűntek a látáshatárról, eldűltek, eltemette őket a számam homokja. A rostrumok, a tribünök üresen maradtak. Egyesegyedül a sajtó maradt itten: védelmezni a zászlóra kitűzött szent eszméket, jogot, igazságot, nemzetiséget, élesztgetni a nemzet lelkében a hitet, reménységet egy dicsőbb jövőben.

Ki emlékezik még azokra a nehéz időkre, amidőn Magyarországon az egyetlen fegyver volt a író toll s ugyan vigyázni kellett a vele harcolóknak, hogy tükrökből a czélba találjon.

Ha mások nem, ti fogtok tanuskodni róla, nyomdász testvéreink, milyen veres plajbász, kéki plajbász-kaszabolásokkal kerültek kezeitek alá a cenzuratól visszafordult cikkek. S az előleges cenzurán kívül még utólagos is volt: a katonai törvényesék, mely a sajtó képviselőjét nem azért idézte színe elé, hogy lefotografáltassa, s a cikkiróval együtt a szerkesztőt is becsukatta. Hanem azért esküdtszék ítélkezett fölöttük: egyszer gyalog, más-szor lovas, harmadszor tüzérezredekéből alakulva.

Es azok az írók, a sajtó emberei mégis meretek tenni, szólani, ellentmondani és buzdítani: a nemzet érzelmének szavat adni, világnak hirdetni, midőn az ország minden bölcsei el voltak némitva.

S az üldözötetés, a büntetés nem fájt annyira, mint a rájuk kényszerített szerep: a bohóc álarc, a csörgő sipka, melynek szabadalma alatt (cuncta licent stultis) a bohóság tréfája alakjában az igazságot el lehetett mondani. A közönség megértette azokat s hallgatott rájuk, mint az órákulumra. S kitalálta rejtett értelmüket. Ki ne emlékeznék az epochalis (F. K.) feliratu cikkekre, amiket minden magyar úgy olvasott, hogy Dánia helyett Ausztriát, Schleswig-Holstein helyett Magyarországot értette.

Szép idők voltak azok! Jövendelmünk kevés volt, de becsültünk volt sok: közönségünk kicsiny, de lelkesedéstünk nagy!

Most már a sajtó nagyhatalom: harcosainak sora egész tábor, pályája hivatás, jutalma vagyon: testülete életműszerez egész, vándorainak kezében nincs többé koldusbot.

Hajh! de ez a hajdani koldusmankó fegyver volt a kézben s hogy nem támaszkodhatom rá többé, örökre sajnálom.

... És hát most, a midőn arról van szó, hogy jó lenne megünnepelni a sajtószabadság félszázados évfordulóját! Hogyan? Mi módon? Ismét felhangzik a politikai bölcsek, az államférfiak ajkát-

ról a debreczeni bon mot: Csukjuk be a börtönbe vissza T á n c s i c s Miskát!

Hiszen nem akarom eltagadni, hogy ebben a mi Dániánkban is van valami rohadat.

De hisz az apostolok között is volt egy Judás (a revolverzsurnaliszták őse), azért a szentírás ma rád szentírásnak.

Nem ereszkedem e szép ünnepnapon unalmas értekezésbe, inkább elmondok egy adomát Deák Ferenczről, melyet nagyon régen egy hozzá közel álló férfiutól hallottam.

1848. márcziusában volt, hogy a pozsonyi országgyűlés elfogadta a nép, föld és sajtó felszabadítására előterjesztett indítványokat. Ezek azonban csak mint kész paragrafusokra szedett törvényjavaslatok voltak a király elé fölterjeszhetők. A törvényjavaslatok szövegezésére folszólták a magyar kormányfőnöknek a legnagyobb jogtudóst: Deák Ferenczet.

— Szívesen elvállalom, mondá Deák, hanem adjatok utasítást az iránt, hogy mit foglaljanak magukban ezek a törvények? A birtokfelszabadítás csak az urbéres jobbágyokra értesék-e, vagy a telepítvényesekre, a feleslekre is? Hát a zsellérekkel, a szakmáymunkásokkal mi történjék? Aztán a sajtótörvényekben mi legyen az irányadó jogelv? Csak a cikkiró legyen-e felelős, vagy a szerkesztő és a kiadó is? Kötessék-e a szerkesztői állás kvalifikációhoz?

A minisztertanács egymásra néztek a aztán azt mondták Deáknak: „Hisz ezt te legjobban fogod tudni.”

Erre aztán azt mondta Deák:

— Épen így tett az egyszerű várparancsnok a hadsegédével, akinek napi parancsot diktált. Irja ön: „Napi parancs!” Leírta ön? Olvassa föl! „Napi parancs!” — A dátumot hozzá! Leírta ön? Olvassa föl. — No, a többi már ugy is tudja ön: nekem mennem kell a Wachtparádéra. — Ti is ide tesszitek elém a törvények czimeit: a többi aztán nekem kell tudnom.

S ennek az adománának a következményeit látjuk most magunk előtt: a munkáskérdés a sajtóügy, ahol meg nem oldatott, ott már gordiusi csomóvá bonyolult előttünk.

De ezért nem kell ezt a csomót karddal kettévágni, amíg túrselemmel s kölcsönös jóakarattal azt lehet bontani.

A mai örömnappak aranykelyhébe egy ürmecsepp se vegyüljön. Cseréljük ki egymással mi, a szellem munkásai, írók, művészek, nyomdászok a miinket fenntartó magyar közönség a mi szeretetünk igaz üdvözlését. És azután menjünk el e nap hősné: Petőfinek szobrához, aki központja, vezére a mi táborunknak s tegyük le a hála és emlékezés koszorúit annak talapzatára. Midőn ezt, a nemzeti kegyelet által emelt szobrot leleplezték, egyike Petőfi kortársainak, emlékezéséért tartott e szobor felett. Lehetetlen, hogy ez emlékezéséért ne idézzem e mai napon:

Magyarország elbukásával Petőfinek az élete be volt fejezve. Jól járt, hogy meghalt. Dicső halála volt, szép kezdete a halhatatlanságnak. Jól történt, hogy porait szétszórta a szél: így minden magyarnak jut belőle egy porszem a minden porszemében él a hazaszeretet és a szabadság. Szellemének itt kell lakni e szoborban. S e szobor lát, érez és gondolkodik. S a szellemek igazságosak, világosan látnak s szenvedély nélkül ítélnek.

Láthatja ez őrző, gondolkozó szobor, mi történt azóta, hogy szelleme poraitól megvált.

A népszabadság, melyet ő még mint gyémántot keresett és megtalálva, annak tartogatóit, ma már közönséges és hasznos ut töltő kavics: féltéhetetlen, elveszthetetlen.

Láthatja Budapestet s itélhet felőle, hová emelkedett az a város, melyről ő egykor oly tréfásan emlékezett.

Láthatja, hogy a mit „Vasuton” írt dalában ábrándul állított fel, hogy Magyarország át legyen hálózva száz vasutal, ime beteljesült. „Ha nincs elég vasutok, törjétek össze lánczaitokat s lesz elég!” Ez is meg van a nincsenek lánczok.

Láthatja, hogy a honvédsereg újra fennáll, erőben, hazaszeretében a régivel versenyző.

Láthatja, hogy van szabad sajtó, egész legiójával a szellem harcászatainak s az olvasóközönség száma egész tábor.

Láthatja, hogy költészet, tudomány, művészet, technika, ipar, gyármunka, kereskedelem, hajózás, mezőgazdaság ugy kifejlődött, hogy Magyarországnak nem kell többé könyörögni az elfoglalt helyért a művelt világban.

És láthatja, hogy az, amit kincsül hagyott hátra, lánglelke művei millió azámban vannak elterjedve széles e hazában s ott vannak a főurak asztalán, miként a földműves mestergerendáján. Berepülték a kerek föld világát és minden földön, amelyet bejártak, hirdették a magyar dicsőségét.

És még egyet láthat. Azt, hogy van még egy, népetől szeretett s népet szerető király s az Magyarország.

S aztán hallgathatja, mit susog fülébe a kor-szellem nemtője.

Hogy minden haladni fog előre a magasság, a tökéletesség felé. Beszélni fog neki a jövődönök olyan titkairól, mikől még a szobor szívének is meg kell dobbannia. Jönnék még idők, mikor ennek a szobornak érzekbe ugy megtelik gyönyörrel, hogy annak hőségétől a szobor izzóvá lesz s világítani fog az éjszakában!

Rövid idő múlva az emlékezéséért tartója meghívott a magyar király asztalához, ahol Szent István koronájának felkent viselője e szavakat intézte az íróhoz:

„Nagyon szép volt az az emlékezésé, amit Ön Petőfi fölött tartott.”

Örökre feledhellen szavak! Melyeknek balzsama minden régi fájó érzést kigyógyít.

A márczius 15-iki felhívásunk homlokán ez olvasható:

„Legyen béke! Szabadság! Egyenlőség! Testvériség!”

Ma is ezt hangoztassuk: „Legyen béke!”

Egy régi történelmi adomát éleszték fel. Egyszer II. Rákóczy Ferencz azt kérde első vezérével, Bercsényivel:

— Ugyan, édes hivem, volna-e a kerek földnek annyi kincse, vagy a világon olyan hatalom, melyért te engemet el tudnál hagyni?

Felelt rá a híres férfiú:

— Nem, édes fejedelmem, nincs a földnek annyi kincse, sem a világnak annyi hatalma, melyért téged valaha elhagynálak; hanem, hogy egy kis neheztelésért nem hagynálak-e el — arról nem állok jót.

Én pedig azokat, akiknek hűséget fogadtam, még azért a kis neheztelésért sem hagynám el soha!

Nem ok nélkül mondom e szavakat.

A márczius 15-ike nem a vizálykodó szenvedélyek felélesztésének napja. A márczius 15-ike az egyesülés, a testvérisülés ünnepe. Az volt ötven évvel ezelőtt, annak kell lennie most.

Ahogy ötven év előtt egy gondolat szállta meg a milliók lelkét, az a gondolat, hogy a magyar nemzetnek minden osztályát, minden felekezését, minden ajku népfaját egy közös hazaszeretében egyesíteni kell, mert csak ez a gondolat tette lehetővé a nagy újjáalkotás nehéz művét. E gondolat nélkül hasztalan lett volna az államférfiak bölcsesége, a költők rajongása, a király beleegyezése; ha a nemzet azt mondta volna rá: „nem akarom!” Épen ugy parancsolja ránk a közérzet ma, ötven év után, az összetartást.

Ahogy ötven év előtt a magyar nemesség lemondott előjogairól, miket elődei vérük hullásával szereztek, áldozatul hozta érdekeit, hatalmát, jövedelmét részét, megosztotta a terheket, mik a nép vállait nyomták, azért, hogy egy hatalmas, erős, boldog magyar hazát megteremtse s jelt adott ezzel egy történelmi korszak megkezdésére: — akként szállja meg a honfi szíveket ma, ötvenedik évfordulóján a kezdő napnak, az a parancsoló érzés, hogy Magyarország népe, mely nem a régi félmilliónyi nemesség többé, hanem az egész tizenhatszáz milliónyi honpolgár, csak önmagában bízhatik, csak önmagában találhatja barátját, szövetségét, érdekét s ahogy elődeink félszázaddal ezelőtt áldozatul hozták a közös hazáért kincseiket, előjogaikat, százados hagyományait, mi is hozzuk áldozatul azokat a kis nehezteléseket, a miknek egyikeért a híres hadvezér képesnek hitte magát a fejedelmétől való elpártolásra. Hordozzuk végig még egyszer utcáinkon azt az ötven év előtt fölemelt zászlót melyre ez volt írva:

„Legyen béke. Szabadság! Egyenlőség! Testvériség!”

Es most végszvaaimban ismét Istenhez emelkedem, elmondva a honfoglaló vezérnek imáját:

Magyarok Istene! Kit mindenütt látunk:
Égen, földben, vízben, kezéd munkáiban,
Töltsd ki a te lelked erre a nemzetre.
Századok százada lássa virágzását,
A hányzor elbukik, annyiszor támad fel.
Védd meg ellenségtől, védd meg önmagától,
Takarj be mennyeiddel, földét gazdagítsd meg,
Árpád dicső törzsét örökítsd meg rajta.
Mig világ világ lesz, mig magyar magyar lesz:
Uralkodjék benne időtlen időig.

Jókai beszéde után óriási tapsviharban tört ki a közönség, úgy, hogy perczek multak el, mig Bartók Lajos szóhoz juthatott s elszavalta A p o t h e o s i s című szép költeményét, melynek utolsó strófája után óriási lelkesedés fogta el a közönséget. Ez az utolsó strófa így hangzik:

Tudnál-e dalolni? Hagyna zokogásod?
Sirban nyuguzanak mind, kiket szerettél.
Egy bajtársad él csak, utolsó barátod,
Nagy mult nagy tanuja, — de a mult nem él!
Csak félszázad — és mily messze estünk tőle;
Visszabüvölöd-e, márczius költője? —
... S nyílik sirja ajka s hál rajt riadás:
„Márczius örök! — az a feltámasztás!”

Ezután Rákosi Jenő mondott beszédet, melyben kijelentette, hogy: rabok többé nem leszünk.

Majd Ábrányi Emil szavalta el Petőfi és Jókai című gyönyörű költeményét, a melynek olyan elementáris hatása volt, hogy Jókai odasielt a költőhöz, megölelte és megcsókolta. A közönség pedig tombolt lelkesedésében.

Gaal Gyula Szabó Endrének a „Szabad sajtó” című költeményét, Janovics Ferencz szedő pedig Endrődi Sándornak „A nyomdász szózata” című dithirambikus beszédét mondotta el, amely mély hatást kellett. Jakab Ödön lelkes költeménye után az egyetemi ifjuság nevében szolt Tóth Ödön s a budai dalos-egyesület énekelt záradéknál néhány Petőfi-dalt Ballovics karnagy vezetésével.

A Petőfi-szobornál.

Mikor a Vigadóban befejezték az ünnepélyt, megnépesült a Dunapart. A lelkes hangulatban lévő közönség a Petőfi-szoborhoz vonult, mely körül magas oszlopokon lobogók lengtek. Ott voltak: Jókai Mór, Bartók Lajos, Gelléri Mór, Zala György, Feszty Árpád és a Petőfi-társaság több tagja. Először Jókai Mór tette le a szobor talapzatára szép koszorúját, melynek szalagjára ez volt felírva: „Sándornak, Jókai”. Az ünnepély megkezdése után Bródy Sándor szavalt egy saját szerzeményű költeményt, Gelléri Mór pedig az Otthon hatalmas bahr- és ibolyakoszorúját tette le a szobor talapzatára. A koszorú nemzetiszin szalagjára ez volt felírva: Petőfi dicsőségének. Majd Pósa Lajos szavalta el nagy lelkesedéssel alkalmi költeményét; végül Zala György, a népszabadság ünnepét rendező bizottság nevében tett le koszorút.

A Magyar színház tagjai ma reggel testületileg vonultak ki és megkoszorúzták Petőfi szobrát.

A délutáni ünnepélyek.

Tavaszi verőfény ragyogott a fővárosban, melynek lakosságának talán fele bent járt-kelt a belvárosban, a délutáni ünnepélyek tájain. A belváros minden utcáján csak ugy zsongott a nép. Méltatták a nap jelentőségét a nemzeti muzeum előtt, megkoszorúzták a honvéd-szobrot, Petőfi szobrát s befejezőképen volt egy kis tüntetés is.

A gyülekezés.

Szokás szerint az egyetem-téren volt a gyülekezés. Még el se harangozták a delet, már alig mozoghattak az egyetem környékén. A Kálvin-tér, a kecskeméti-utcán keresztül pedig még egyre csak ugy öntötte az embert. Kocsi-uton, gyalogjárón egyaránt el volt foglalva minden talpalatnyi hely. Mire a gyülekezés kitűzött ideje délután 2 óra elérkezett, az egyetem-térnek már a közelébe se férközhettek a megszünt mindenféle közlekedés.

Két órakor az Egyetemi kör erkélyén Newirth Albert joghallgató, a kassai jogakadémia kongresszusi kiküldöttje elszavalta Petőfi „Nemzeti dal”-át s ezzel megkezdődött az ünnepély.

Madarász József országgyűlési képviselő mondott ezután az erkélyen rövid lelkesítő beszédet s a nép lassan megindult a kecskeméti-utcán végig a muzeum-köruttra.

A muzeum előtt.

Az egyetemi ifjuság és a polgárság ünnepének egyik főrésze a muzeum hatalmas oszlopos tornáca előtt volt.

A nemzeti muzeum elejét már tegnapelőtt feldisznították, ma csak a felső lépcsőfokra állítottak föl egy kis aranyos disznit, vörös bársonnyal bevont emelvényt, a szónokok számára. Ekörül helyezkedtek el a különböző asztaltársaságok kokárdás, virágcs nőtagei. Nagyon szép kép volt a sok szép, lángoló arczu, virágos, kokárdás asszony.

Szemben a hatalmas palotával minden ablak, erkély szönyegekkel, nemzetiszin drapériákkal, zászlókkal diszítve s kíváncsi asszony- és leányfejekkel tömve. A férfiak lent jártak-keltek az utcán.

Háromra járt az idő, mikor az egyetemi ifjuság a kecskeméti utcáról befordult a muzeum-köruttra. Rendről itt szó sem lehetett, felbomlottak volna ebben a tolongásban még a katonaság zárt sorai is. Csak az egyetemi kör vigan lengő, hatalmas zászlójáról sejtették, hol van a fiatalaság zöme. A kecskeméti-utca sarkán valami két-három száz munkás állott egy csoportban. Mikor a zászlót elvitték, a szociáldemokrata párt közlönyét dobálták a hatalság sorába és belekezdtek a munkás-

kedülöbe. Hangjok azonban beleesett a tömeg sugásába s a fiatalok Kossuth-nótájába.

Hogy az ifjuság elvonult, ők is tovább mentek s a hórutnak a muzeummal szemben levő oldalon állottak meg egy csoportban.

A muzeum-kertbe a rendezők terve szerint csak az egyetemi ifjuságot, a negyvennyolczas honvédeket és az egyesületek zászlóval jött küldötteit hocsátották be. Az összes kaput el is zárták, kivéve a Kálvin-tér felől levőt. A terv azonban csak terv maradt, mert mikor az öreg honvédek bevonultak, az utcái népből is betódult, aki tudott s az egyetemi ifjuság nagy része előtt is elvágta az utat. A rendőrök hirtelenében becsukták a kaput s nem akartak bebocsájtani senkit. Az emberáradat azonban nekidőlt a vasrácsnak, ingott, pattogott a kerítés.

A közügyek iránt mindenkor melegen érdeklődő inasnép felmászott a fára s beugrált a kerítés fölött a kertbe. Egy parányi kisbőrszakosztály, helyi növendék ugrás közben a rács mellett összenyomott tömegre zuhant. Épen asszonyokra esett. Perczekig tartott a nagy sikongás, jajveszékélés, baj azonban néhány tornyos kalapon kívül semmiben nem esett.

A kálvintéri kapu a nagy nyomás alatt kipattant s tódult be a nép mint az árvíz. Ez ellen sokszor kipróbált védekezési eszköz a rendőri kardlap; most is ehhez folyamodtak s a kapunál visszazoritott három-négy rendőr hozzá is látott a legalaposabb szakértelemmel. — Nem használt semmit s az oda siető rendőrtisztek egyike vissza is dugatta a más alkalmatosságra szánt fegyvert a hüvelybe. Ki kellett ellenben nyitítani a kert másik főkapuját is, mert különben betörtek a rácsot. Két perc alatt az egész kert, lépcső és minden zúfolva volt. Legkedveltebb pont volt Arany János szobrának a piedesztálja, ezt lepték el legelőbb. Toldi Miklós szobra, ha véletlenül életre kel, bizony meg se mozdulhat, annyian voltak rajta. Vállán, feje tetején, térdén és minden tagján ültek, állottak. A bájos Piroska ölében két-károm pajkos gyermek üldögélt, egy meg vállára hajolt, úgy ölegette, mintha édes testvére lett volna.

A tömegben jött Radics bandája is, a lépcsők fölött helyezkedett el, rázendítette a Kossuth-nótát, aztán nem is pihent a vonó, míg a beszédekre nem került a sor. A lépcső közt állottak az öreg honvédek is, kettes sorban. Minden szem rajtuk függött s fel-felzúgott a tömeg: éljenek a 48-as honvédek!

A tenger nép csak innen volt látható sokaságának teljes művöltában. Ilyen tömeg Kossuth Lajos temetése óta nem verődött ebbe a kertbe össze. A kálvintéri templomtól le a Károlyi-utcaig, ameddig a muzeum felső lépcsőfokáról ellátni, a Sándor-, a muzeum-utczákban, a muzeum-kertben ember hátán volt, úgy, hogy az elhelyezkedés után ott meg nem mozdulhatott senki. Negyven-ötvenezer főre becsülhetni ezt a sokaságot, minden nagyítás nélkül.

Negyedfél óra volt, amikor Wolfner Pál egyetemi hallgató megnyitotta az ünnepélyt. Hólió Lajos országgyűlési képviselőnek kellett volna először szólnia, ő azonban alig juthatott be a kertbe s a rendezők már attól tartottak, hogy ott se lesz. Wolfner rövid, lelkes beszédet mondott a negyvennyolczadiki márcziusi fiataliságról, amelyet a mai ifjuság csak ismer, csak lelkesedéssel emleget, de követni képtelen.

Hólió Lajos országgyűlési képviselő mondott erre hosszabb beszédet. Fejtegette a tizenkét pontot s azzal végezte, hogy a nemzet nem feledett el semmit azok közül a csapások közül, amelyeket igazságtalanul rá mértek s a nemzet nagy hőseinek követésére hívta föl a hallgatóságot.

Szavait több ízben zúgó helyeslés szakította meg, őt pedig a beszéd után sokáig zajosan éltették.

Kardhordó Árpád az aradi vártanokról emlékezett meg, mire Fényffy Kálmán, az ünnep egyik főrendezője lépett az emelvényre s márczius 15-ének jelentőségéről szólott.

Ditrói Nándor elszavalta a „Talpra magyar“-t s ezzel a programm be is végződött volna, de egy munkásember akart még mindenáron beszélni s a rendezők nem merték kérésre teljesítenet megtagadni. Lukács Jánosnak hívták.

— Mit követel a magyar nemzet? — így kezdte mondanivalóját.

— Pénzt, sokat, — kiáltott fel valaki a tömegből, nagy derűtséget kelteve.

Lukács János pedig követelődött tovább. Függetlenség, általános választási jog, a főrendiház eltörlése, a képviselői mandátum visszavonása, a czimek, rangok, rendjelek viselésének büntetés terhe alatt való eltöltése, a kormányrendeletek és a fogyasztási adó, a papi nőtlenség megszüntetése, az ország semleges területnek való elismertetése, az állandó hadsereg eltörlése volnának, szerinte, a legsürgősebb intézmények, amelyek nélkül nem boldog a magyar.

Általános tetszésnek nem igen örvendett a szónoklat, csak a tulsó oldalon levő kis szociáldemokrata csoport éltette Lukács Jánost.

Ezután megindult az emberáradat, fel Budára, a honvédszoborhoz.

A muzeumtól a Disz-térig.

Hat lovas rendőr állott a kerepesi-ut sarkán, hogy a muzeumkörutról Budára vonuló népet kalauzolja s a menetet megnyissa. A szociáldemokraták előbb indultak meg, mint akik a kertben szorongtak s így ők jutottak a rendőrök nyomába. Folyton a munkásindulót dalolták s aki szembe jött a menettel, az első pillanatra azt hitte, valami nemzetközi szociáldemokrata „kőrséta“ van.

Utánuk haladtak tiz-tizenöt lépésnyire a negyvennyolczas honvédek, majd a zenekar s az egyetemi ifjuság és nyomában a nagy tömeg.

Az egyetemi hallgatók nagy része a Kossuth Lajos-utca sarkán kivált a sokaságból s a zászlóval együtt a Kossuth Lajos-utczán levonult a Dunaparttra Petőfi szobrához.

A tőhbi a Károly-köruton, a Fürdő-utczán ment a lánchidhoz. Az egész utvonál fel volt díszítve. Az ablakokból, erkélyekről kendők lobogása, virágok hullása üdvözölte a negyvennyolczas honvédek szakadozott zászlaját s az ünneplő nagy emberáradatot. A Ferencz József-téren, az utóbbi napokban kalandos hírekbe vergődött Koburg Lujza hercegnő palotáján is nagy nemzetiszín lobogó lengett.

Nem történt sehol semmi fennakadás. A lánchidon, míg a menet át haladt, Budáról egyáltalán nem mehetett senki, mert mind a két gyalogjáró s a kocsis ut is zúfolva volt.

A menet éle már rég bekanyarodott az Albrecht-utca, amikor a szakadatlan tömeg vége még csak Pesten a Ferencz József-téren volt.

A honvéd szobornál.

Kevés hja volt hat órának, mikor a menet eleje a Disz-térre, a honvédszoborhoz ért. A budai nép itt vett részt a márczius 15-ike megünneplésében s úgy elállotta a gyalogjárót s a kocsisut, hogy a Pestről jöttek közül már alig fértek a térre.

A szobrot környező vasráccsal kerített kis kertet a szónokoknak, a negyvennyolczas honvédeknek és a zászlókkal jövő egyesületi küldötteknek tartották fenn. De csak rövid időre, mert amikor a pesti oldalról megérkeztek, vége volt minden rendnek.

A rács mellett leginkább nők állottak. A tömeg oda szoritotta őket a vasrácshoz, úgy, hogy az majd betört. Sokan elájultak, többet pedig az újságírók a kerítésen keresztül vettek be a parkba, ami a nagy izgatottságban elég vidám dolog volt — legalább a riportereknek. Végére tizenöt, tizenhat éves kis lányokat karon vinni, van olyan kellemes foglalkozás, mint beszédeket stenografálni.

Eközben a szociáldemokraták a disztérnek a honvédfőparancsnokság előtt levő részében össztűztek néhány egyetemi hallgatóval s hamarosan takaros kis öklelődzés fejlődött ki közöttük, amely nem az egyetemiekre végződött kellemetlenül, mert ezeknek akadt pártfogójuk elég. A rendőrök nem léphettek közbe, mert az emberáradattól nem férték a dulakodókhoz. Az arczok, tenyerek csattogása, zászlók hasogatása, zászlórudak recsegése jó darabig eltartott, míg a szociáldemokraták bele nem untak a nyájaskodásba s odébb nem mentek vagy száz lépéssel.

Mészlány Lajos, Lakatos Miklós

országgyűlési képviselők, Gramling Kornél joghallgató, Klein Pál az asztaltársaságok elnöke beszéltek s Kun Béla debreczeni joghallgató alkalmi verset szavalt.

A babérkoszorút, amelyet a szoborra tettek, széles nemzetiszín selyemszalag ékesíti, ezzel a felirással:

„A független Magyarországért és népszabadságért elvérzett 1848/49-iki hősöknek. — Vértünket magyar hazánkért 1898. márczius 15*.”

A Petőfi szobornál.

Este 6 órakor kezdődött itt az ünnepség. Óriási nagy közönség volt jelen, amely a rakodópartnak még az első részét is szorongásig megtöltötte.

Dr. Molnár Jenő, majd dr. Vig Viktor beszéltek, ezek után pedig Kornay István joghallgató a saját alkalmi költeményét, Erdélyi Emil Petőfi „Nemzeti dal“-t és Réthy Ferencz „Az utolsó huszár“ című versét szavalta.

Koszorút is tettek a szobor piedesztáljára a következő felirásokkal:

„A függetlenség és a népszabadság hős költőjének“.

„A függetlenséget a hazának, a szabadságot, jólétet a népnek.“

„Az eperjesi jogászok — Petőfi Sándornak.“

Tüntetések.

A nemzetközi szociáldemokrata munkáspárt, ahol csak tudott, akadékoskodott. Budán a disz-téren verekedést is inscenált. A honvédszobor megkoszoruzása után ugyanis a közönség nagy része szétszórt vagy kisebb csapatokban jött át a pesti oldalra. A szociáldemokraták azonban együtt maradtak az Albrecht-ut elején s beváltak néhány ablakot. Fleischman Izidor elvtársuk váltig csillapította őket, de ez nem sokat használt. Szebben cseng ablaküveg minden szónál. A rendőrség mérsékelt kardlapozásban részesítette a más ablakainak épsége iránt érdeklődő párttagok némelyikét, mire aztán átvonultak a lánchidon.

Egyenest a Petőfi-térre mentek. Tudták, hogy itt tart még az ünnepély — ismét jó alkalom a tüntetésre. Fleischmann Izidor itt is szónokolt, mert neki a 24 órából éppen arra a néhány perczre volt szüksége a beszédmondásra, amelyeket az egyetemi polgárság foglalt le a költő iránt való kegyelete lerovására. Fleischmann vállalkra vették, ez szavalt a világszabadságáról az általános választói jogról, azután három csoportra oszolva, tovább mentek. Az egyik csoport a Kálvin-térnek vette útját és beüött egy boltablakot, mert a boltajtó nyitva volt. Bekisértek közülök hatot a negyedik kerületi kapitánysághoz, ahol dr. Vigh Viktor rögtön lépéseket tett szabadon bocsátásuk iránt, de báró Splényi Ödön rendőrtanácsos, kerületi kapitány ezt csak holnapra ígérte.

A másik csoport a szabadalvü pártkör elé vonult s addig lárázott, abczugolt, lobogtatva a lefoglalt pártközlöny számait, míg néhány rendőr kardlap segélyével szét nem kergette.

A harmadik csoport kalandozott legtöbbször, ez a Kossuth Lajos-utca felé tartó egyetemi polgárok után húzódtott. A Kossuth Lajos-utczán a Takács-féle kereskedés ki volt nyitva s a szociáldemokraták zsebükből hozott kavicsokkal bevették az üzlet ablakait.

A kerepesi-uton a 17. számú házban levő fűszerkereskedésnek a kirakatát is beüötték, sőt két elvtárs már a kirakat belseje iránt is érdeklődött, de a rendőrség idejében ott volt, elzavarta a társaságot, s a két szociáldemokratát bekisérte a kerületi kapitánysághoz.

A Józsefkörut elején egy hirlapkiadó-hivatal háborította fel őket a bevették az ablakokat.

Innen a munkás indulót dalolta a Baross-utczába, a 48-as polgári kör elé vonultak, szidták a kormányt és az ellenzékot egyaránt, míg néhány lovasrendőr azt nem zavarta őket.

A rendőrség.

A főváros egész államrendőrsége mozgósítva volt ma kora reggeltől késő estig, dolga azonban csak a szociáldemokratákkal akadt már napáldozás után.

A főutvonalokon amerre a délutáni nagy sokaság megfordult, alig mutatkozott rendőrség és szinte láthatólag került minden nem égetően szükséges beavatkozást, s örömmel jegyezzük fel, hogy mindenütt a legtapintatosabb volt a fellépése és kitűnően kieszt az elhelyezése.

Annál nagyobb létszámban volt felállítva a mellékutcákban, amerre csak ment az ember, mindenütt csoportosan állottak, várva a parancsot, ami azonban csak késő este következett el.

Lakoma a Vigadóban.

A Petőfi-társaság és az „Othon” írók és hirlapírók köre a mai ünnepély rendezőbizottságával diszlakomára gyűlt egybe este nyolcz órakor a Vigadó nagytermében. Ötszázan lehettek, akik a lakomában résztvettek.

Felköszöntöket mondottak Holló Lajos, Lakatos Miklós, Meszlény Lajos, Győry Elek országgyűlési képviselők, Herczegh Mihály a tudományegyetem rektora, Rákosi Jenő, Paraceticus László, Ditrői Rezső stb.

A nagy társaság éjfélig volt együtt.

A színházakban.

Márczius idusát ma este a színházak is megünnepelték több-kevesebb pietással. A Nemzeti színházban előadták Szigligeti Ede „H. Rákóczy Ferencz fogságát”, az Operaházban pedig Erkel „Hunyady László”-ját. A szubvenczionált előadások nem ütötték meg a hétköznapi színvonalat sem. A Vigaszínházban megismélték Kozma Andor pompás alkalmi színdarabját, „A szabadság ünnepére” czímen, a Népszínházban bemutatták Verő György „1848. Hadak útja” című látványos népszínművét (amelylyel más helyen külön foglalkozunk), a Magyar színházban pedig az „Aranylakodalom”-nak volt a reprise-e.

Egy zászló-affaire.

A Nemzeti színháznak megint zászló-affaire van. Egy gyászünnepen már volt zászló-ügye, akkor gyászlobogót nem akart kitűzni, most a nemzeti ünnepet szemelte ki, hogy ne tűzzön ki nemzeti zászlót. Hát azért hívják Nemzeti színháznak, hogy mindig eltérően legyen azzal, amit nemzetének tart a közérzés?

Most négy esztendeje összeállt a főváros ifjúsága s nem engedte meg, hogy előadást tartsanak a színházban Kossuth Lajos temetése napján. Akkor azzal fogadtak minden színházlátogatót, hogy „Uraságod, ugy látszik, idegen!” Maholnap már nem a színházba járókra mondják, magára a színházra illik e szó: „Uraságod, ugy látszik, idegen!” Mindegyik színház ünnepel, csak a Nemzeti nem, mindegyik földieztli magát, csak a Nemzeti nem, még a műsora is idegen, csak a neve nemzeti.

Az egyetemi hallgatók este 7 óra tájban a Petőfi-szobortól a színház elé vonultak s abczugolták az igazgatót. Vágtató lovasrendőrcsapat jött s a tüntetők bementek az előadásra a karzatokra és előadás alatt folyvást a „Talpra magyar”-t követelték. Az első felvonásban le is kellett mutatuk a függőnyt ereszteni s az előadás is megakadt néhány perczre. Minden felvonás végén sürgették a költemény elszavalását, persze sikertelenül.

A Nemzeti színház igazgatósága, ugy látszik, nem tudja, hogy márczius 16-dike neki, a színháznak is emlékünnep. Mert ötven évvel ezelőtt épen ezen az estén történt, hogy a Nemzeti színház közönsége ez előadáson hangosan követelte, hogy a Bánk bán-t, mely akkor színrre került, szakítsák félbe és szavalják el a Talpra magyar-t, amelyet délelőtt Petőfi szavalt el először a muzeum lépcsőjéről. A nézőtérén egyre zajosabban hangzott a kívánság, melynek nem lehetett többé ellenállani. És Egressy Gábor elszavalt a nemzeti dalt. Mint orkán, ugy viharzott rá az éljen. Azután felsiettek a színpadra Jókai Mór és a negyvennyolczas ifjúság többi korifeusai és gyújtó beszédekkel intéztek a közönséghez. A kulisszák mögől pedig előlépett egy gyönyörű nő Melinda jelmezében és Jókai mellére tűzött egy nemzeti-színű kokárdát. Laborfalvi Róza volt, aki később a

nagy koszorús felesége lett. Ilyen magasztos jeleneteknek volt színhelye ezelőtt ötven évvel a Nemzeti Színház.

Huszár Kálmán kormánybiztos talán már akkor is a világon volt, de persze nem a Nemzeti Színház élén.

A vidék ünneplése.

Nincs város, nincs község az országban, amelyben meg ne ünnepelték volna a mai nevezetes évfordulót. Istentisztelettel, diszközgyűléssel, bankettekkel ünnepelték meg a szabadság megszületésének ötvenedik évfordulóját s ha itt-ott, mint ritka kivétel, diszsonans hangok keveredtek az ünnepi zaj közé, a nagy nap jubileuma az egész országban imponáns volt. Mindenütt megünnepelték ezt a napot s a temérdek ünnepség közül mi itt csak a nevezetesebbeket adjuk:

Kecskemét, márczius 16.

Reggel hálaadó istentisztelet volt a templomokban. Délelőtt tíz órakor pedig óriási ünneplő közönség vonult a nagy térre, ahol a dalárdák hazafias dalokat énekelték, Széless József takarékpénztári igazgató, továbbá Nagy Mihály és Horváth Adám országgyűlési képviselők beszédekkel mondottak. Ezután a város diszközgyűlést tartott, amelyet Káda Elek polgármester szép beszéddel nyitott meg. Beszélt még Kovács Pál jogakadémiai igazgató is. Végül ifju Bagi László főjegyző tett indítványt, hogy a kecskeméti 48-as honvédek nagyobb ellátásban részesítsék és a város egy utcáját a kecskeméti születésű Gáspár András 48-as tábornokról, egy teret pedig a „Szabadságról” neveztesse el a város. Az indítványt elfogadták. Délután pedig a jogakadémia ifjúsága, az iskolák és egyesületek tartották ünnepélyeiket ezekre menő közönség előtt.

Nyiregyháza, márczius 15.

A város ünnepi díszit öltött. Az összes templomokban és iskolákban ünnepségeket tartottak, amelyeken a megyei és városi hatóságok is megjelentek. A városházán diszközgyűlés volt, ahol Ferlicsk Kálmán országgyűlési képviselő tartott ünnepi beszédet. A közgyűlésen Geduly Henrik indítványt, hogy az ünnep emlékére a király és Kossuth arcképét a gyűlésterem számára megfestessék, lelkesedéssel elfogadták. A polgármester a nap örömeire a szegényeknek ötezer koronát osztott ki. Délután a népünnepen Bástyi Barnáné, a városi nők nevében, átadta a polgármesternek a város számára készített zászlót. Este általános kivilágítás és banket volt.

Mohács, márczius 15.

Fényesen megünnepelte a város a mai napot. Imponáns körmenet vonult a nagy térre, ahol dr. Philip János szavalt és dr. Roder Károly mondott ünnepi beszédet. Este műkedvelők eljátszották Verő György alkalmi darabját: a „Hadak útját”, amely nagy sikert aratott.

Szentes, márczius 15.

Kossuth Lajos 1848. október elsején személyesen hirdette Szentesen a szabadság evangéliumát s a mai ünnepnapon azt a helyet, ahol Kossuth beszélt, ideiglenes emlékkövet örökítették meg. Reggel az összes templomokban istentisztelet volt s a katolikus templomban a 48-as honvédeknek a jubiláris zászlaját is felavatták. A zászlóanya báró Maarburg Sándor egykori 48-as honvédszuszár leánya volt. A város képvisellete szabad ég alatt diszközgyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy összeírják mindazokat, akik a szabadságharcban részt vettek és a még élő szegénysorsu honvédek életük fogytáig segélyben részesítik. A közgyűlésről a képviselőtestület, az ezekre menő közönséggel, a piacra vonult, ahol az ideiglenes Kossuth-emlékkövet leleplezték. Itt Lakos polgármester és Sima Ferenc országgyűlési képviselő mondottak ünnepi beszédet.

Az emlékkövön, amelyről a Sima beszéde alatt hullott le a lepel, arany betűkkel a következő felirás csillog.

„E helyen mondta Kossuth Lajos 1848. október 1-én Szentes népének: Eljöttem, hogy megkérdezzem a magyar nemzetől: megakare hát halni rabszolgamódrá, gyalázatosan, vagy élni akar szabadon és dicsőségesen!”

Délben ünnepi lakoma volt a városi vendéglőben s a város itt vendégelte meg az öreg honvédeket is.

Székesfehérvár, márczius 15.

A város ünnepi díszit öltött. Az üzletek zárva, a házak fellobogózva, csupán Steiner Fülöp püspök székháza üres, disztelen. A püspök az ünnepi mise tartását sem engedte meg papjainak és azt a zirczi ciszterciát saját templomukban tartották meg reggel 8 órakor. A többi egyház istentisztelete után, melyeken a városi hatóság testületileg vett részt, a város diszközgyűlését báró Fiáth Pál főispán nyitotta meg, majd Tóth István főjegyző mondott beszédet. A délelőtt folyamán a honvédelemeket megkoszorúzták, délután pedig a fehérvári és fehérmegyei társaskörök rendeztek fényes ünnepélyt. A katonatiszteket magánlakásaik kivilágítására szolgálati uton felszólitották.

Kun-Szent-Márton, márczius 15.

A kun-szent-mártoniak ágyuszóra ébredtek ma reggel. Reggel jókor nagy ünnepi istentiszteletet tartottak a templomokban, a községi képviselőtestület pedig diszközgyűlést. Dr. Hajdu József, a kerület képviselője, aki több képviselőtársával utazott le, mindenütt megjelent. A délutáni körmenet, amelyben az összes egyesületek és nagyszámu közönség is részt vett, kedélyes népünnepélyvel végződött. Este fényes kivilágítást és fátylasmenetet tartottak, amely társasvacsorával végződött. A vacsorán, amelyen vagy háromszázan jelentek meg a kun-szent-mártoni előkelő polgárok közül, dr. Hajdu József mondott ünnepi beszédet. A képviselő azt fejtegette beszédében, hogy a márcziusi napok közül miért éppen 15-ét ünnepeljük leglelkesebben? Szónok ezt arra magyarázza, hogy a legforradalmibb nap megünnepelése az elnyomatás idejéből maradt reakcionárius hagyomány, sőt azt hiszi, még az is hozzájárul hagyomány tiszteltetéshez, hogy Julius Caesart is márczius idusán gyilkolták meg. A nagy melegséggel és lendülettel elmondott beszéd mély hatást tett a jelenvolutakra, akik aztán lelkesen megéljenztek képviselőjüket.

Sátoralja-Ujhely, márczius 15.

A város fel van lobbogóva. A templomokban ma hálaistentiszteletet tartottak. A református templomban Fanka lelkész és Vágó igazgató, az evangélikus templomban Boér lelkész méltatták a nap jelentőségét. A piaristák főgimnáziumában is ünnepség volt és megünnepelte a napot a statusquo izraelita hitközség is. Este a városi színházban banket volt. A 48-as honvédek Matolay alispánnal minden ünnepségen megjelentek.

Eger, márczius 15.

Dobó városa nagy ünnepséggel ülte meg a mai napot. Reggel az összes hatóságok és a tanulóifjúság jelenlétében Te Deum volt a nagy templomban. Ezután diszközgyűlés volt, amelyen Szederkényi Nándor és Majsik Viktor főjegyző beszélt. Délután az ünneplő közönség körmenetben a lyceum elé vonult, ahol Mednyánszky Sándor mondott beszédet s a dalárda énekelt. Este banketet rendeztek.

Debreczen, márczius 15.

Nagyobb fényvel, lelkesedéssel, mint valaha, ünnepelte meg Debreczen márczius tizenötödikét. Az egész város fel van lobbogóva. A katolikus templom kivételével minden templomban istentisztelet volt. Délelőtt a kollégiumban Helle Károly jogtanár, Csiky Lajos hittanár, a református nagytemplomban K. Tóth Kálmán tartottak beszédet és imákat. Délután az ifjúság megkoszorúzza Petőfinek kollégiumbeli szobrát. A városháza előtt Bakonyi Samu ügyvéd szónokolt, a kollégiumi ifjak szavaltak, az összes dalárdák közreműködtek. Valamennyi iskolában külön ünnepély volt. A városi tisztikar mindenütt megjelent. A színházban Verő „Hadak útját” tüntető lelkesedéssel adták elő.

Kolozsvár, márczius 15.

A főtéri templomban disztentisztelet volt, utána városi közgyűlés, melyen Bély Ákos főispán és Albach polgármester beszédei után Szász Gerb diszbeszédet mondott. Hegedűs István egyetemi tanár a városház erkélyéről szónokolt a népnek. Ezután az egyetemi ifjúság rendezett ünnepélyt a főtéren, melyen az összes tanintézetek vettek részt. Délben Simay Gergelyné, a 48-as országgyűlés még élő tagjánál nagy küldötséggel tisztegett.

Tálya, márczius 15.

Kossuth Lajos szülővárosában szépen ülték meg a mai ünnepet. A közalfekvő falvak és városok intelligenciája nagy számmal sereglett az alkalomból Tályára. Fellobogózták az egész várost, este

pedig kivilágították. Délelőtt istentisztelet volt a Kossuthról nevezett evangélikus templomban. Munkások községe, hol Kossuth gyermekkorát töltötte, küldöttséggel vett részt az ünnepen. Este a kaszinóban hangverseny volt.

Arad, márczius 15.

Három ezer diák reggel zászlókkal kivonult a vértanú-szoborhoz és megkoszorúta. Kilencz órákor diszközgyűlés volt. Beszédet mondta: Fábrián László főispán, Institoris főjegyző és Kristyori kamarai elnök, akinek indítványára a trónhoz hódoló feliratot küldték. Az összes templomokban istentisztelet volt, végül mintegy 20,000 főnyi közönség felvonult a vértanú szobrahoz. A szobornál Barabás Béla képviselő és Somogyi mondtak beszédeket. Végül Benedek Árpád hírlapíró beszélt a sajtószabadságról. A szociálisták kistüntetésrendezték, mert a rendőrség nem engedte meg nekik piros zászlók alatt felvonulni.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése van.

A főrendiház közjogi és törvénykezési bizottsága báró Vay Béla elnöklése alatt ma délelőtt ülést tartott; a jegyzői teendőket gróf Bánffy György végezte. A kormány részéről báró Bánffy Dezsa miniszterelnök és báró Dániel Ernő kereskedelmi miniszter voltak jelen. A bizottsági tagok közül ott volt Baruváry Alajos, Karap Ferencz, Dániel Gábor és Szontágh Pál. Tárgyalták azt a határozatot, melyet a konzuláris bíróság életbeléptetéséről szóló miniszterelnöki jelentésből hozott a képviselőház. A bizottság a határozathoz való hozzájárulást fogja javasolni a főrendiháznak. Azenkívül Dániel Ernő kereskedelmi miniszter ismertette a Fiuméra és területére vonatkozólag hozott új kisajátítási törvényt, melyet a bizottság szintén változatlanul elfogadott.

A felirat és a horvát ellenzék. A horvát ellenzéknek és különösen az ő hírlapjainak tudvaleg nincs más programjuk, mint a magyarok ellen való agitáció és ezért napról-napra minden alkalommal a magyarokat rágalmazzzák és hecsmérik. Most, hogy a képviselőház a királyi feliratot tárgyalja, mely a horvát tartománygyűlés által a képviselőházba küldött horvát képviselők és a horvát főrendiházi tagok nevében is szól, a leghevesebb támadást intézik a felirat ellen. A klerikális Obzor horvát államról beszél. Ugyanigy a valamivel mérsékeltbb Agramer Tageblatt is. Az utóbbi lap a következőket írja:

Horvát-Szlavonország Magyarországgal való viszonyából kifolyólag sohasem volt „kapcsolt rész,” hanem Horvátország önként és szabad akarattal választotta királyát és így az 1868-iki kiegyezés alapján állami közösségben van Magyarországgal, de önálló politikai individualitásának megóvása mellett. A már százszor és ezerszer visszautasított „kapcsolt részek” kifejezésnek ugyanvaló hecsmepzése, oly merészség, mely a szót megnémitja bennünk.

Majd megfenyegeti a horvát nemzeti párti képviselőket, mondván:

Szeretnők látni azt a horvát képviselőt, aki a feliratot, mely telve van történelmi és állampolgári hamisítványokkal, elfogadná anélkül, hogy mandátumának letérésével ne lakolna.

A néppárt és a pánszlávok.

A néppárt, úgy látszik, meglehetősen kellemedenül kezdi érezni a pánszlávokkal kötött szövetség kompromittáló hatását és ezért organumai minden áron tisztára akarják magukat mosni a pánszlávizmustól, csak hogy a tótok nem igen engednek. Mutatja ezt a tót nyelvű lapok most folyó csatája.

A budapesti Kresztján (néppárti) a néppárt és a tót nemzetiségek között való viszonyt fejtegetve, azt írta, hogy Rósahegyen Hlinka nem volt a tótpárt jelöltje, mert ilyen párt nincsen, hanem a néppárt, mely Liptóban a megyei és képviselői választásoknál erősen dolgozik.

Hogy a néppárt nem tót-párt, azt az is bizonyítja, hogy a szabadelpvűpárttal csak magából Német-Lipcséről mintegy száz tót nemzetiségi választó szavazott és hogy Alsó-Magyarországon a néppárttal nagyon sok magyar tart.

Erre a védekezésre a rózsashegyi Slovenské Listy (pánszláv) a következő ellenvetéseket teszi:

Az az állítólagos száz választó, aki Német-Lipcséről Angyalra szavazott, mind „magyarok” volt. Hogy a néppárttal magyarok is tartanak, csak annak jele, hogy van magyar néppárt is. Ellenben, hogy a néppárt tótpárt, mutatja az, hogy Hlinka volt a jelöltje, mert a Kresztjánék pártja csak tótot jelölhetett. A tót nemzetiségek azért nyilatkoztatták ki, hogy jelöltet nem állítanak, mert mint tót nemzetiségek természetesen a tót néppárthoz tartoznak. Ennélfogva a néppárt csak addig néppárt a tótoknál, míg tót marad. (Vagyis „néppárt” és „tót néppárt” a pánszlávok szerint mindegy!)

A Slovenské Listy fejtegetéseit folytatva, még ezt is mondja: A Kresztján a tót népet megcsalta és Judás módra elárulta. Ezt a tényt hajlandó elismerni minden tót nemzetiségi és azt is, hogy a „Kresztján”-ek néppártja a tótok legszentebb nemzeti érdekeit félreismeri, csak hazug néppárt, mely magát csak azért nevezi néppártnak, hogy a tótokat a maga céljaira kizsákmányolhassa; de ez a fogás a tótokat csak arra ösztönzi, hogy az eddiginél élénkebben védekezzenek a rászedetés ellen s hogy nyíltan értésére adják a Kresztjánéknak, hogy a tótok néppártot tót jelleg és tót öntudat nélkül nem akarnak.

A néppárti ujság még nem felelt erre a nyilatkozatra; úgy látszik szeretné beszűntetni az egész vitatkozást, mert sejti, hogy ha elvesznek a tótok, akkor még kisebb lesz a néppárt. Ezért jobb is, ha az igazságot függőben hagyják.

TÁVIRATOK.

A krétai ügy.

Canea, márczius 15. Az Oldenburg német hadi hajónak parancsnoka azt a parancsot kapta, hogy a hajóval e hónap 16-án Messinába menjen és ott várja be a további intézkedéseket. Az osztrák-magyar hajóhad és a 87. gyalogezred 2. zászlóalja valószínűleg már legközelebb hazajön.

A kubai háború.

Madrid, márczius 15. A torpedóflottilla, amely Puerto-Ricoban kikötött, csak élelmezése végett fog ott időzni s azután egyenest Havannába megy. Nemsokára egy másik torpedóflotta is elhagyja Spanyolországot, valószínűleg, hogy Puerto-Ricoba menjen.

Havanna, márczius 15. A Sierra Maestrában folyó hadműveletekről hivatalosan a következő részleteket jelentik: E hónap 10-én Gueppe ezredes vezénylete alatt Manzanillóból több ezred indult el tüzérséggel; a csapatokat a Reina de los Angeles gőzhajó támogatta. A spanyol csapatok megverték a fölkelőket és elfoglalták számos hadállásukat. A spanyolok vesztesége 3 halott és 12 sebesült volt. Sok fölkelő-család önként meghódolt. A csapatok Paudó tábornokot lelkesülten üdvözölték. A Venadito és a Reina de los Angeles czirkálóhajók legénysége véget vetett a fölkelőknek a Rio-Camarino és a fölkelők kikötőhelye közt. Más csapatok Falmából indultak ki, szétrombolták a solisi és seratonai fölkelők táborait és szétverték a lázadókat. Hír szerint Bernal hadosztálya vasárnap elfoglalta Bairét.

Az angolok kínai politikája.

London, márczius 15. Az alsóház mai ülésén Yerburgh azt kérde, hogy tekintettel a Ház és a kormány által nemrég elfogadott határozatra, amely elismeri a fontosságát annak, hogy Kína függetlensége főtartassék és tekintettel arra, hogy Manduria integrans része a kínai császár birtokainak, szándékozik-e a kormány Kínát Manduria birtokának csorbítatlan épségben tartásában támogatni.

Curzon államtitkár azt válaszolja, hogy az orosz kormány állítólag tárgyalást folytat a kínai kormánnyal Ta-Lieu-Vau és Port-Artur bérbevétele,

valamint az iránt, hogy engedélyt kapjon arra, hogy vasutat építsen e kikötők egyikéhez. Az angol kormánynak nincs tudomása semmiféle oly követelésről, amelynek az volna a célja, hogy Manduria egy részét Kínától elvonja. A kínai kormánynak ennélfogva nem volt alkalma, hogy Anglia támogatását kérje.

O'Brien kérdésére, vajjon tiltakozott-e a kormány az ellen, hogy Port-Arthur Oroszországnak átengedessék, Curzon azt válaszolja, hogy a kormánynak nincs tudomása semmiféle oly javaslatról, amelynek célja Port-Arthur átengedése volna és ennélfogva nem is tiltakozhatott az ellen.

A Ház a védőojsztrál szóló novellát első olvasásban elfogadta.

A katonai perrendtartás.

Berlin, márczius 15. A birodalmi gyűlésen ma kezdték meg a katonai perrendtartás másodszori tárgyalását.

Gossler hadügyminiszter utalt a bizottsági tárgyalások örvendetes menetére. A bajor és a porosz bírói ügyviteli szabályzat előírásában állt — ugymond — a megegyezés nehézsége. Előtt a bizottság most megegyezésre jutott. A bizottsági határozatok nagyon elfogadhatók; egy részük ugyan javításra szorul, egyes határozatoknál pedig a kormány javaslatát kell visszaállítani különben szóló elfogadásukért kezességet nem vállalhat és nem is akar vállalni.

Hosszabb vita után az újabb indítványok elvetése mellett a bizottság szövegezésében elfogadták az 1. §-t.

A 2. §-nál Munkel azt indítványozza, hogy törüljék azt a rendelkezést, amely szerint a szabadságolt állományú katonatisztek párhajdgyekben katonai bíróság alá tartoznak.

A névszerinti szavazás alkalmával kiderült, hogy csak 188 képviselő van jelen, úgy, hogy a Ház nem határozatképes.

A tárgyalást holnap folytatják.

A Cavalotti-párba utójátéka.

Róma, márczius 15. A kamarában bejelenté az elnök, hogy a bíróság Macola, Donati, Fusinato és Passi képviselők kiadatását kéri a Cavalotti-párba miatt. Az ügyet kiadták a bizottságnak.

Az orosz hajóhad szaporítása.

Pétervár, márczius 15. Alexandrovics Alexis nagyherceg főtengetny tudtára adta az orosz tengerészetnek a hajóhad szaporítására vonatkozó császári ukázt és egy külön rendeletet csatolt hozzá, amelyben azt mondja, hogy a császár igen kegyesen fogadta amaz intézkedéseket tartalmazó emlékiratát, melyek arra hivatják, hogy az orosz hajóhadat a többi nemzetekével egyenlő rangra emeljék és az emlékiratra sajátkezűleg ezeket jegyezte fel:

„Isten áldja és siker koronázza a hazai hajóhad szaporításának e nagy művét Oroszország javára és dicsőségére.”

A rendelet végén felhívja az orosz hajóhadat, hogy emlékezzék mindig a császár kegyére, igazolják a császárnak beléjük vetett bizalmát és munkálkodjanak minden erejükkel a mű sikeres kivitelén.

A spanyol-amerikai viszály.

London, márczius 15. Ha a yes amerikai nagykövetet, aki Egyiptomban van szadagságon, a kormány sürgősen visszahívta és megbizta, hogy mielőbb foglalja el újra állását. A visszahívás a spanyol-amerikai viszályl van összefüggésben és politikai körökben nagyon komoly következtetésekre ad alkalmat. (N. Fr. Pr.)

Barcelona, márczius 15. Solera, a washingtoni spanyol követség volt tengerészeti attaséja egy interview alkalmával kijelentette, hogy Mac Kinley elnök, az Egyesült-Államok kormányának tagjai, valamint a komoly gondolkodású amerikai körök nem akarják a háborút.

Madrid, márczius 15. Az „Imparcial” hazafias cikkét közöl, melyben azt mondja, hogy az amerikai-Egyesült-Államok nagyhangú készülődései nem ijesztették meg Spanyolországot.

Lissabon, márczius 15. Az amerikai hajórajról, a mialatt az itteni kikötőben horgonyzott, körülbelül 20 ember szökött meg, akik csaknem mind spanyolok.

A 60 milliós kölcsön.

Berlin, márczius 15. Ma jelent meg Bécs 60 millió koronás kölcsönének prospektusa. A kölcsön aláírási árfolyama 99-90% lesz, a koronát 85 pfennigbe számítva. A prospektust a frankfurti birodalmi bank is aláírta. (N. Fr. Pr.)

HIREK.

— **A királyné Territetben.** Territet-ből jelentik: Tegnap érkezett ide a hivatalos értesítés, hogy ő Felsője lemondott arról a szándékáról, hogy a királynét meglátogassa. Erre az elhatározásra főleg az bírta ő Felsőjét, hogy az osztrák képviselőház legközelebbi ülészakánának kezdetén Bécsben akar lenni. A királyné itt egészen jól érzi magát. Közvetlenül a husvétünnep után Kissingenbe és onnan május közepétáján utokurára Brückenau-fürdőbe utazik a felsője asszony. Junius elején Lainzba, onnan pedig Ischlbe megy, ahol a nyarat fogja tölteni.

— **Német-francia összeütközés.** Nancy-ból táviratozzák, hogy a német vámörtség egyik tisztjét, aki Villerupt mellett francia területre lépett, francia munkások megtámadták, de amikor a határon levő német vámörök lövéssel fenyegetőztek, ismét szabadon bocsátották. — Egy éjjel érkezett táviratunk erről az összeütközésről a következőket jelenti: A német vámörőség egyik kapitánya, egy vámör kíséretében, a határoszlopától számítva tíz méterrel tulment a határon. Francia munkások el akarták fogni; az egyik botjával megütötte a kapitányt. A kapitány kivonta kardját s megparancsolta kíséretének, hogy töltsék meg fegyverét. Azután mindketten visszavonultak a határra és a határoszlop közelében maradtak, szemben állva a munkásokkal. A brier-i bíróság megindította a vizsgálatot.

— **Konzuli kinevezések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király kinevezte II. osztályú főkonzulá: Pintér Gyula II. osztályú főkonzuli címmel és jelleggel felruházott konzult Caneában, jelenlegi állomásán való meghagyásával; konzulokká: técsői Móríc z Péter alkonzult Hamburgban, Jehlitschka Henrik alkonzult Jeruzsálemben, Liebmann Jenő alkonzult, alkalmazásban a császári és királyi Ház és a külügyek közös miniszteriumánál, az elsőt az ujon szervezett rostowi alkonzulság vezetésével való egyidejű megbízatása mellett, az utóbbit kettőt mostani állásukon való meghagyásukkal; továbbá ábránfalvi Ugron István konzuli címmel felruházott alkonzult Tiflisben és granbergi Lippert István alkonzult, az előbbi mostani állásán való meghagyásával; Merle Adalbert alkonzult Várnában, dr. báró Hammert-Purgstall Arthur konzult címmel felruházott alkonzult Amsterdamban, báró Heening O'Carroll Ottó követségi titkári címmel felruházott alkonzult Szófiában és Pisko Gyula konzuli címmel felruházott alkonzult Üskübben, valamennyit mostani állomásán; alkonzulokká: Liedler d'Ellevaux Ottó alkonzuli címmel és jelleggel felruházott I. osztályú konzulsági irodai titkárt Amsterdamban, dr. Cserny Károly miniszteri segédtitkárt a kereskedelemügyi magyar királyi miniszteriumnál, nemes Pflügl Egon alkonzuli címmel és jelleggel felruházott konzulsági attaché Genuában, dr. Kwiatkowski Remy alkonzuli címmel és jelleggel felruházott konzulsági attaché Caneában, továbbá lovag Storek Vilmos konzulsági attaché Londonban, dr. Bernauer Károly konzulsági attaché Jokohamában, darvas-

tói Szentirmay Béla konzulsági attaché Alexandriában és dr. Ranzi Károly konzulsági attaché, szolgálati alkalmazásban a nagykövetségi tolmácsi hivatalnál Konstantinápolban.

— **Bismarck egészsége.** Fridrichsruehéből jelentik: Bismarck herceg annyira jól érzi magát, hogy legközelebb, ha az időjárás továbbra is olyan enyhe marad, mint most, ismét megkezdí rendes sétáit a Sachsenwaldban.

— **Az államhivatalnokok érme.** Bécsi tudósítónk telefonozza: Ő Felsője rendeletére tudvalegőleg szolgálati érdemeket fognak kiosztani mindanna katonák között, akik ő Felsője ötvenéves uralkodása alatt szolgáltak. A „N. W. Tagblatt” értesülései szerint ő Felsője az államhivatalnokok számára hasonló érdemeket veret. Ezt az érmet minden hivatalnok megkapja, aki 1848. és 1898. közötti időben állami szolgálatot teljesített. Az érem bronzból készül. Egyik oldalán van ő Felsője képe, a másik oldalon pedig e szavak olvashatók:

Signum memoriae 1848—1898.

Az érem egyébként csakis a szalag színében fog különbözni a katonai szolgálati érdemtől. Minthogy pedig sok olyan ember van, aki amellet, hogy állami szolgálatban állott, még katona is volt a lefolyt ötven év alatt, nagyon sokan lesznek, akik egyszerre két érem birtokába jutnak.

— **Szalavszky állapota.** Szalavszky Gyula nyugodt álommal láztalanul töltötte az éjszakát, úgy hogy orvosai, bár a golyót még mindig nem távolíthatták el a sebesült lábszárból, biznak abban, hogy a gyógyulás teljes lesz. A délelött folyamán sokan keresték föl a sebesült főispánt. Báró Fejérvári Géza honvédelmi miniszter is ott volt, ki mintegy negyedóraig társalgott a beteggel. Ott jártak még a főispánnál gróf Tiszta István, báró Radvánszky Géza, Bedő Albert, Graenzeustein Béla, Gromann Dezső stb.

— **Kézfogó.** Ritter Mór, a „Ritter Testvérek” tekintélyes ékszerész-czég birtokosa, eljegyezte Székely Józsa kisasszonyt, Székely Aladár fővárosi könyvkiadó és háztulajdonos leányát. — Szabó Pál kis-czelli királyi aljárásbíró, tartalékos honvéd-husár-hadnagy eljegyezte Saághy Gyula püspöki uradalmi kormányzó és neje született Marinczer Róza leányát, Mariska kisasszonyt Győrött.

— **Az országos diákkongresszus.** Ma tartotta a diákkongresszus Ditrői Nándor elnöklése alatt harmadik ülését. A jegyző felolvasta Parces-tich Lászlónak, volt ifjusági elnöknek az üdvözlő levelét, amelyben azt indítványozza, hogy az ifjuság üdvözölje az olasz ifjuságot, amely most szintén ünnepet ül és hogy az ifjuság vegyen részt a párisi világiállítási keretében tartandó nemzetközi diákkongresszuson és erre előkészítő-bizottságot küldjön ki. Az indítványokat egyhangulag elfogadták. Tudomásul vettek ezután, hogy Kolozsvárott a diákkongresszus megalakulóban van. Ezután kínos incidens merült fel. Lendvay Imre beszélni akart a beszédét így kezdte:

— Keresztény ifjak!

Ezért az elnök öt rendreutasította, majd megvonta a szót tőle. Emiatt hosszabb vita támadt, amelynek során Graumling az elnök ellen bizalmatlanságát fejezte ki s a bizalmatlanság kimondására indítványt is tett, ezt azonban nem fogadták el. Ditrői elnök ezután meghívta az ifjuságot Kolozsvárra, Magyarország és Erdély uniójának május 29-én leendő ünnepére. Végül Halmos János polgármesternek, Herczegh Mihály rektorának s a kongresszus elnökeinek köszönetet szavaztak. Erre a kongresszus a Himnusz eléneklésével véget ért.

— **Ünnepelt igazgató.** Arányi Antal, az iglói állami tanítóképző igazgatója, e hónap 14-én tanári működésének 25 éves jubileumát ünnepelte meg. A kiváló pedagógus ez alkalomból, ámbár minden nyilvános ünnepelést elkerülni kívánt, az igazgató-tanács, a tanári kar és az intézet növendékei ovációkban részesítették.

— **Házasság.** A gyár-utcai anyakönyvi hivatalban ma délelött 11 órakor lépett házasságra díszes közönség jelenlétében Székely Ignác, a budapesti közúti vaspálya társaság könyvelője, Hegyi Szeréna kisasszonyal. Tanúk voltak a

menyasszony részéről Gonda Béla kereskedelmi miniszteri osztálytanácsos, a vőlegény részéről Jellinek Lajosné uró. Délután az új pár elutazott.

— **Egy község átterése.** Hankova község ágostai evangélikus lakossága elhatározta, hogy átter az evangélikus református egyház kebelébe. Azt állítják, hogyha Hankova község végrehajtja emez elhatározását, akkor több község követni fogja példáját.

— **Hirtelen halál.** Ma reggel a külső váci-uton levő menhely előtt egy középkorú, iparosnak látszó férfi holttestére akadtak, melyen a külérőszaknak nyomai nem látszottak. A hirtelen halált valószínűleg szélhűtés okozta. A rendőrség megállapította, hogy a halott Bény György eszterváki születésű 41 éves lakatossegéd. Beszállították a honcztoni intézetbe.

— **„Maga Zola”** Vice-le-Comteban, a puy-de-dôme-i départementban történt, hogy két polgártárs összeveszett. Az egyik mértéktelen dühében már nem talált alkalmas szót, melyet ellenfelének az arcába vághatott volna. Végül egészen kikelve magából, odakiáltotta neki:

— Maga Zola!

A „megsértett” polgártárs a vice-le-comte-i békebíróhoz fordult, hogy ezért az injuriáért megtorlást kérjen. A bíró még nem döntött az ügyben, azonban Francisque Sarcey a „Figaro”-ban elébe vág az ítéletnek és elmondja nézetét erről a sajtóságos becsületsértési pörrel. Előrelátja, hogy a sértő fél védőügyvédje a bíróság előtt a következőket fogja mondani:

— Megengedem, hogy védenczem használta ezt a kifejezést, hogy Zola. De hát sértő-e az, ha valakit Zolának neveznek? Magam is büszke volnék, ha Zola Emil lehetnék!

Sarcey szerint a védelemnek ez a módja teljesen fölösleges. Egyszerűen arra az álláspontra kellene helyezkedni, hogy egy szó magában véve soha sem sértő, minden attól függ, hogy milyen értelemben használják. Valakit gazembernek lehet nevezni sértő szándékkal és lehet úgy is, hogy az illetőt kedélyesen aposztrofáljuk e szavakkal: „Hogy vagy, vén gazember?” Ámde a bírónak nem lehet hivatása ilyen esetekben a szándékot vizsgálni és büntetni. Szóval Sarceynak az a véleménye, hogy ilyen nyelvtörletés soha sem alkalmas bírói eldöntésre és hogy az, aki ilyesmivel bíróhoz megy, úgy tesz, mint az oskolás gyermek, aki a tanítónak panasolja, hogy egy másik nebulo „mindig csufolja.” A francia croniqueur tehát azt a tanácsot adja a vice-le-comte-i bírónak, hogy a szóban lévő ügyben ne hozzon érdemleges ítéletet.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy di Hervey jelentkezéseket fogad el egy Zola-éremre, amelynek egyik oldalán a következő felirat lesz:

Az Igazság uton van. Semmisen lesz képes feltartóztatni.

A másik oldalon:

Hódolat Zolának. 1898.

Párisból egyébként azt táviratozzák, hogy a Zola-pert a semmitőszék e hónap 31-én veszi tárgyalás alá. A felebbezés tizenkét panaszpontot sorol fel.

— **Védekezés a pestis ellen.** Fiumei tudósítónk táviratozza: Miután bebizonyult, hogy a pestist Shanghai-ból a nagasaki japán kikötőbe is behurcolták, Szapáry kormányzó ma hirdetményt tett közzé, mely szerint a Kína és Japán kikötőiből érkező hajókat, a Fiume mellett levő Martinschizzan vesztégyár alá kell venni, ha a pestis behurcolását előmozdító rakományuk van.

— **A hazaszeretet enyhítő körülmény.** Párisból táviratozzák: A közönséges rendőrbíróság tegnapelőtt ítél több fiatal ember, nagyrészt tanulók ügyében, akik február 28-án a Saint-Michel boulevardon késő éjjeli órában nagy lármával azt kiabálták:

„Le Zolával éljen a hadsereg!”

A bíró közrendháborításért a lehető legcsekélyebb büntetésre, egyenkint egy frankra, ítélte a fiatal diákokat. A legérdekesebb azonban az ítélet indokolása volt. A legcsekélyebb büntetést azért

szabta ki, mert tekintettel kellett lennie az ifjúság hő hazaszeretetére, melye szavakat annak szájába adta.

— **Makedonszki szerkesztő gyilkosa.** Mint Konstantinápolyból jelentik, most már kétségtelen, hogy a bolgár körház E ph t i m i nevű portása volt a bolgár szerkesztő gyilkosa. E ph t i m i a gyilkosság óta nyomtalanul eltűnt; lakásán számos kompromittáló levelet és irást találtak, mely a szófiaai macedon végrehajtó-bizottságtól származik. A rendőrség több más bolgárnál, sőt a bolgár szemináriumban is tartott házkutatást, ez azonban eredményre nem vezetett. Török politika körökben egyébként rendkívül megbotránkoztak azon, hogy a Makedonszki lelküldveért tartott gyászistentiszteletnél a szófiaai sajtóiroda főnöke, Teodoroff, Törökország ellen irányuló beszédet mondott. A porta erre figyelmeztette is a bolgár ügyvivőt.

— **Halálos pisztolypárbaj.** Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy egy bécsi egyetemi joghallgató párbajt vívott egy müncheni joghallgatóval, amelyben az utóbbi halálosan megsebesült. Ma Münchenből a párbajról a következőket jelentük lapunknak a N. Fr. Pr. útján: A tegnapi párbaj aldozatát Ollendorfnak hívják. Robitsék vizsgálati fogságban van. A párbaj oka egy könnyűvérű divatúru-szabónő, akit gyakran lehetett látni a „Café Luitpold”-ban. Ollendorf halála csodálatos véletlennek tulajdonítható. A golyó a nadrágzsebébe hatolt, amelyben egy kulcs volt. A golyó a kulcsot Ollendorf hasába tolta és ez okozta a szerencsétlen fiatal ember halálát.

— **A zavargó munkások.** Lapunk legutóbbi számában hírt adtunk a zavargásokról, mely a fiumei torpedó-gyár munkásai között keletkezett. Ma fiumei tudósítónk azt táviratozza, hogy a munkások, nyolczszázan, a gyár üzemének ideiglenes beszüntetése követeléstben tanácskozássra gyűltek össze és bizottságot szerveztek, hogy az az igazgatósággal tárgyaljon. A művezetőt, aki miatt a zavargás kitört, az igazgatóság már tegnap elbocsátotta. Ez a zavargás különben rövid idő óta már a második fiumében, mert két hét előtt a papírgyár munkásai hasonlóan cselekedtek.

— **Öngyilkos jegyzőség.** Jánó Gábort, az ekláudi szolgabíró irnokát még a tél elején a derzi beteg körjegyző mellé rendelték ki az iroda vezetésére. Ott azóta dolgát szorgalmasan végezte. Tegnapelőtt este az egyik vendéglőben mulatott s miközben a cigány lúzta, a jegyzőségét revolverrel mellbe lötte magát. A golyó a tüdő alsó szögletét furta át, de halált nem okozott.

— **Veszedelemes rab.** Oláh Mihály béréslegényt a napokban betörés miatt vizsgálati fogságba helyezték a vásárhelyi járásbíró börtönébe. Oláh azonban nem tudott megbarátkozni az elzárás gondolatával s minden áron menekülni akart. Először czellájának falát furta ki, de észrevették és a szökni akaró egyik kezét és lábát bilincsekbe verték. Erre aztán valahonnan hatalmas szöveget kerített s azzal akarta őt ártalmatlanná tenni, hogy szabadulhasson. Rehák Sándor börtönőr ma reggel kinyitotta zárkáját, hogy sétára bocsássa, de alig lépett be az ajtón, Oláh neki ugrott a szöggel. Az ő védekezésül a nála levő kulcs-csomóval úgy fejté sujtott, hogy a veszedelemes ember földre zuhant. A vizsgálóbíró előtt egész őszintén bevallotta, hogy Rehákot tehetetlenné akarta tenni, hogy szabadságát szökés által visszanyerje. Most már mindkét kezét bilincsbe verték.

— **Élet-halálharc.** Tizennégy matrós mulatott a shanghai kikötőben egy nagy tutajon. A jókedvű fiúk, akik egy nagy német kereskedelmi hajó emberei, egész korcsmát vitettek le maguknak az ingó tutajra. Éttek-ittak szorgalmasan, még daloltak is. Egyszer csak megszólal a sarokról Müller Kurt, egy zömök, keményfejű legény, aki teleszívta magát szociálizmussal:

— Bolondok vagytok, hogy itt mindenféle ócska holmikkal traktáljátok magatokat, míg az urak azt se tudják, hogy hová tegyék a sok pénzü-
... A gazemberek!

— Számár vagy! Nem is tudod, hogy mit beszélsz. Kik a gazemberek? Csak egy gazember van a világon és az te vagy! Felelt neki Bauer Fritz, egy szálas, vállas legény.

Nagy elképedés, mozgolódás, izgatottság. A megtámadottnak fejébe szökik mind a vére, fölemelkedik és odaáll a támadója elé.

— Mit mondtál?

— Azt mondtam — felelt az, hogy az egész világon csak egy gazember van s az te vagy!

— Ezért számolunk! Fiúk, hagyjatok bennünket magunkra!

— Mit akarsz? — kérdezték többen?

— Mit akarok? Bőszut!

A legények nem is csitították. A matrözbecsület megsértése vért kíván. Eltakarodtak mind, vissza a hajóra. Ezalatt Fritznek semmi egyéb gondja nem volt, mint hogy a pipáját jól megtömje. Kurt lehányt a tutajról mindent. A kisebb és nagyobb ládákat, amiken ültek, az enni- és innivalókat; nem maradt azon semmi egyéb, csak a két ellenség.

— No, Kurt, infámis gazember, kiállsz-e?

A provokált legény felelet helyett letette a pipáját, szép lassu lépésekkel odament ellenfeléhez, aztán megkezdődött a nagy tusakodás. Jó öt percig tartott a bírok, váltakozó szerencsével. A kis szorziálista roppantul dühös volt, hogy nem tudta véglegesen legyűrni az ellenséget és dühében fogait csikorgatta. Egyszer aztán hatalmas hullám úgy belesöpörte őket a tengerbe, mintha soha ott se lettek volna a tutajon. A hajóról lebecsültak egy mentőcsónakot, hogy kiszedjék őket a vízből. Azok még a vízben sem hagyták abba a küzdelmet. Olyan görcsösen kapaszkodtak egymásba, hogy nem is tudtak szétválni. Sokáig hanykolódtak a vízben, míg végre a csónakosok megtalálták és kihalászták őket. Majd, hogy be nem fulladtak a tengerbe.

— **A miskolczi betörők.** A miskolczi rendőrség — mint levelezőnk táviratozza — ma öt tagját elfogta annak a veszedelmes bandának, mely Miskolcson és környékén mintegy harmincz betörést követett el.

— **Templomrablások.** Szilágy-Somlyón — mint levelezőnk írja — tegnap éjjel betörték a zsidó templomba és a román templomba. A zsidó templomban öt perselyt törtek fel és körülbelül 120 forintot vittek el belőlük. A román templomban is kiürítették a gyűjtő-perselyeket a betörők és több értékes tárgyat elvittek magukkal.

Vadászat vadbivalyokra.

Irt: József Ágost főherczeg.

József Ágost főherczeg ez év január havában utazott el nejével: Augustia főherczegnővel Afrikába. Ezuttal tehát harmadszor kereste fel ezt az érdekes világrészt s ott minden alkalommal sokat vadászva, rendkívül érdekes és változatos vadászkalandon esett át.

Legutóbb, márczius 1-ről kelteve, Tupisból levelet írt Libits Adolffhoz, a főherczegi uradalmak kormányzójához, melyben leírja, miként vadászott a Sahara mocsaraiban vad bivalyokra. Ezt a levelet, a „Vadász-lap” után, egész terjedelmében közöljük.

Nagyon is sok érdekes irnivalóm volna, de erre nincs időm, mert rengeteg sok papírost kellene ez esetben tele írnom.

Nagyon érdekes kirándulást tettünk a Saharába s nagyszerű vadászataim voltak, de erről majd szóval. Itt csak röviden a tegnapi nagyszerű, leírhatatlanul érdekes, de életveszélyes vadászatomat beszélem el: Mató arab falu közelében, a mértföldekre kiterjedő „Chott Ichkoel” nevű mocsarakban, vadbivalyokra vadásztam.

Nőm, én és Krikowa testőrvadászom, tizenhat jól felfegyverzett arabbal, kiket a matói Kaif (nagy seik) rendelt biztonságunkra; mert életveszélyesnek mondta a vadászatot — lőháton indultunk el Mató-ból. Két órai gyors lovaglás után a mocsarak szélére értünk, hol egy arab figyelmeztetett, miszerint ő előre fog lovagolni, mert jól ismeri az utat; de mi ne térjünk még egy félméternyire se el az önyo-

mából, mert az a biztos megfullás volna. Így lovagoltunk a lovak hasán felül érő vízben s a ló minden lépteinél érezte a gummitent engedő talaj horpadását: ő elől, én a töltött expressszel utána, nőm én utánam, az egyenkint jövő araboktól követve. Egy félórai félelmetes lovaglás után, 26 fekete kolosszust vesztünk észre, melyek a vízben heverték, bennünket észrevéve azonban fölkeltek s lassan tova mentek.

— Most te fogsz elől lovagolni, de pontosan a bivalyoktól fölkavert piszkos vizet kövesd; különben baj lehet, ahol ők mehetnek mi is mehetünk. Én majd nőddel közvetlen mögötted jövök, úgy mint a többiek is. Most siess, a talaj már enged, nem szabad megállanunk, — szól a vezető arab hozzám s én a bivalyok után indultam, melyek vagy 600 lépésnyire előttünk czammogtak.

Az arab folyton dirigált kiabálásaival: most balra, most jobbra, most egyenest, lassan, siess stb.

Igy három és fél óráig üldöztük az óriás állatokat, míg végre szétváltak kisebb csapatokra.

— A kettő után, ott van a legnagyobb bika, egy óriás; de siess ám! Mi is jövünk. Ha támad, mert ezt biztosan megteszi, kövess engem — szól ismét arabunk.

Most sietve körülbelül háromszáz lépésig közeledtünk a valóságos monstrumhoz. Midőn meglátta, hogy utólérjük, megfordult s hosszú nehézkes ugrásokban jött nekünk.

— Állítsd meg lovadat s ha másképp nem megy, ugorj le s lőj, mert különben veszve vagyunk. Allahra kérélek, siess! — kiáltott arabom szinte izgatottan.

Egy ugrás a vízbe, mely majd a csipőmíg ért és lovam kantárszárát karomra akasztva, a körülbelül 50 lépésre levő böm-ből, ordító kolosszus homlokára czéloztam, míg az nagy ugrásokban közeledett s midőn biztosan megczéloztam a néhez expressszel: elnyomtam a ravaszt... Egy óriás bőfőgés, nagy loccsanás következett s a kolosszus teljes bukfenccet vetve, mozdulatlanul feküdt.

A lövésre, vagy 150 lépésre tőlünk, egy másik bivaly kelt föl, melyet eddig nem láttunk. Második golyómat ennek küldtem, mely jó lapoczkalövésrel egy darabig felénk rohant, de még két lövésemet kapva, összerogyott s így egy coup-double-t csináltam vadbivalyokra. A bika 1890, a tehén 1130 kilós. Képzelteti, hogy mekkorák voltak! De csak most jött a nagyon is kritikus pillanat. Míg a bivalyokat néztük, melyek addigra kimultak, a sok arab mind jött kezét fogni s fegyveremet megcsokolni s mindenféle örömkialtással, lövöldözéssel, igyekeztek a partonváróknak tudtára adni, hogy sikerült. A sok ember sulya alatt pedig a gyenge ingoványoszerű földréteg, mely a megmérhetetlen mély mocsáron fekszik, egyszerre, mindnyájunk rémületére, gyorsan süllyedni kezdett, úgy, hogy a víz lovam hátáig ért, nőm lova pedig a hátuljával be is szakadt, Krikowa lova meg egyszerre felfordult s ő maga nyakig esett a vízbe. Az okos, derék arabok azonban nem vesztették el fejüket. Az őket fenyegető életveszélyt nem véve tekintetbe, szanaszét lovagoltak, négyen meg nagynehezen kifelé húzták lovainkat a vízből s hamar kivezettek bennünket a veszedelemből.

A parton a kaif és az egész arab törzs fogadott nagy, kurjantásokkal s mindegyik rám rohant s mialatt a kaif majd megölelt örömben, a többi mind egyszerre akart kezét adni, úgy, hogy majd lehuzták a nyeregből. Így nagy diadalmenettel vonultunk be Matóba, ahol nagy lakoma várt reánk, melyet a kaif (nagy seik) adott. 24 fogásból állott ez, melyek között 19 husétel volt s két és fél óráig tartott.

A bivalyok bőrét s szarvait nekem ajándékozták s a ritka tropheákat magammal visszem hazra; bámolni fog, ha meglátja ezt a két óriás darabot. A hussal „egy heti” eledelet nyertek. A bika gerinczének a hossza 359 centiméter volt.

Azután elbucszunk derék arab barátinktól s Tunisba utaztunk vissza.

E nagyszerű vadászatot soha sem fogom elfelejteni, de egyszer elég volt megpróbálni.

Csokonai levele.

Épen most van száz esztendeje annak, hogy Csokonai Vitéz Mihály az alább lenyomatott levelet írta az ő hűtlen Lillájához. E gyönyörűen megírt levél, mely elmondja Csokonai szívének drámáját, így szól:

Komárom, márczius 12. 1798.

Lilim! Én téged még most is halálból szeretlek: mégis Lilim! ah szeretett Lilim! ez a levelem utolsó hozzád ez életben. Most zárom be végképen ezt az édes barátságot, melyet véled szinte kilencz hónapig kóstoltam s ezt az örömet, melyért irigyeim lehettek az angyalok. Most látod még egyszer, többé nem annak a hív kéznek vonásait, mely a tieddel kérkedett, mely a te kezdednek hírával kecsegtette magát.

Ah, édes, de mulandó remény! mulandóbb a hajnalnál, vagy a hajnali harmatcseppnél, melyet az első napsugár száraszt ki a fakadó rózsabimbónak éléből. Mely bizonytalanok az embernek minden történeti! miként nem tudja a halandó szív, hogy az ő legkedvesebb öröme lépés a keserűségre, hányszor szerencsétlen a legtisztább szeretet.

Lili többé nem az enyém. Lilinek vége van, vége minden én reménységemnek, az én szívem, az én lelkem, az én életem ismét a holtig, a holtig való magányosságra, az emésztő bura és a titkos nyögésre van kárthatva. Én élek és Lili én rám nézve meghalt, igenis meghalt, örökre meghalt és én rám nézve.

Nem Lilla vagy te többé, oh életemnek angyala! Nem az a Lilla, akiben én boldogságomat reményltem. Mégis még egyszer kedves én előtttem ezen a néven szólítani tégedet. Így szólítja régi nevén az ő halva fekvő kedvesét némely szerencsétlen annak koporsója felett; kiáltja még egyszer, míg a halálos szenvedés elfogná az ő szemei előtt azt, akiért élni óhajtott; holott az nem hallja többé az ő szavát, az érzékenységtől megfosztott szép halandó. Ah, Lilla! Lilla! felelj meg egyet nekem; azután parancsolj, hogy én is haljak meg, igen haljak meg, midőn már te érted élnem nem lehet. Midőn már az én reménységem minden alkotmánya végképen leomlott; midőn már az én napom, épen a hajnal hasadtával örökös fekete éjszakába borult, mely után több virradás nem lehet, midőn már nekem egyéb részem nem jutott, hanem, hogy elrablott gyönyörűségemnek pusztá sírhalmán minden vég nélkül keseregjek.

Szíves sóhajtasaim! enyészszetek el örökre, mint a lengő árnyék a zordon fergeteg elérkezével. Örömkönyvek változtatok keserű könyvekké, melyet csak a vigasztalhatatlan bánat préselhet ki szemeimből. Végső buba merült szív, tanuld meg elfelejteni azt a boldogságot, melyre ekkorig repesve dobogtál. Te pedig áldott Leányka! tartsd meg az én szerencsétlen nevedet magadnál s jusson eszedbe olykor-olykor, hogy egy érzékeny fiatal készebb lett volna téged bírni, hogy sem a világot.

De ne! ne epeszd ily kellelten emlékezéssel, ne epeszd vidámságra termett szivecskédet; felejtse el az én nevedet, felejtse el minden indulatimat, azon boldogságnak kebelében, melyben a mennyei hetek integetnek. Ejts egy pár könyecseppet az utolsó levélkémetre ez nekem az én leghívebb szeretetemnek elég áldozat fog lenni.

Én pedig megárasztom a könyveimet, hádd folyjanak ki zápor módra az én indulataim mind a két szememen. Viszatarék ismét abba a komor életbe, amelyből az én Róxim halála után csak te vehettél ki. Mert az én szívem úgy van alkotva, hogy az kettő soha sem lehet. Te bírtad azt és te kívüled senki meg nem nyerhette volna.

Csudálkozom, hogy a tied úgy megváltozott, úgy elpártolhatott attól, akinek már ajánlva látszok.

Bizonyosan valami vétségemnek kellett lenni ellened s mely irántam tégedet oly idegessé tehetett. Mi lehet az? én még csak gyanúsítani sem tudom. Sőt esküszöm az egetre s mindenre, ami szent, esküszöm szívekre s a te angyali orczádra, hogy tudtomra ugyan semmivel sem tettem magamat ily elhagyásodra érdemessé.

De talán nem is bírtam én soha is a te szívedet — talán csak magam álmodtam magamat oly

boldognak, hogy te engemet szeretsz, te pedig vagy nem szeretted, vagy nem hitted, hogy én tégedet oly teljes szívből szerettelek: mert különben sohasem tettél volna szerencsétlenné egy leghívebb szeretőt. Ha pedig te is úgy szeretted engemet, mint én tégedet, úgy boldogtalan vagy te is és jövődben is a te keserűséged duplázni fogja az én magános keserűségemet. Ah, Juliska, ha ez úgy van — szánlak tégedet,

Miért nem adtad ki magadat — akkor egy-két szócskával is? Még az én legszomorubb szavaimat is ezzel fogadtad el: nem is bánom, nem is tehetek róla.

Ebből én mit hozzak ki egyebet a legrettelesebb megvetésnél. Ha ezt nem mondtad volna: addig ketté volna vágva a csomó, tul volnék, kincsem mindenem. Még most nem lett volna késő, még lehetett volna mindent orvosolni és Józsefnapra a gróf hintáján láttál volna bemenni az udvartokra. Két hét alatt minden könyhullatásaink örömkönyvekre változtak volna.

De mivel önön magad mondtál le rólam, engemet vétkesnek sohasem vádolhatsz; engemet, aki irántad most is olyan, soha meg nem aluvó indulattal lángolok. A te szíveden állott, kinek add azt által. Senkinek erőltetést, végső erőszakot rajtad tenni nem lehetett volna. Az én féljövődmem s a te eltökélt szándékok reá bírták volna a kedves szüleidet, hogy annak engedjenek által, akit te szeretsz és aki téged oly igen szeret. Két hét múlva egy városbeli professzorné lettél volna, én pedig legboldogabb teremtetés te általad.

Én benned soha egyebet nem néztem, amit nézhet egy philosophus, aki a virtusnak barátja és egy érzékeny poeta, akinek gusztusa épen nem otromba. Ami a te lelkeden kívül van, azt én másba is feltalálnám. Egy érdemes hivataku s elegendő fizetésű fiatalember mindig biztathatja magát gazdag menyasszonnyal: de az én lelkem sokkal nemesebben gondolkozó, mintsem indulatait pénzért árulja. Én tégedet csupán magadért kedveltelek.

De már ennek mind vége van, s pedig én miattam van-e? kérdezd meg magadat. Én bánom, de mit tehetek róla. Erővel senki szívével nem bánhatok, fejet hajthatok hát a kényszerítő szükségnek s minthogy te nem szeretsz, nem is tőrekedhetem szép személyed birtokára. Elmegyek Keszthelyre és csak édes emlékezeted viszem el magammal. Üres lesz az én szobám te töled, de szívemben mindenkor jelen leszel. Elmegyek Keszthelyre, te pedig Almásra s két egymásért teremtetett szív ily messze fog egymástól esni mindörökké.

Légy boldogabb, mint én és töltsd nagyobb megelégedéssel ifjui napjaidat, légy boldogabb, mint én, oh édes reményem és a bánat soha ne üljön a te szép orczádon, melyek engemet állandó bánatra kényszerítenek, légy oly boldog, hogy én soha eszedbe ne jussak, egy szerencsétlennek emlékezete ne zavarja meg a te nyugodalmaid.

Én holnap indulok, elhagyom ezt a Komáromot végképen, amelytől még te is meg fogsz válni: és mi, Kedvesem, nem együtt fogunk menni.

Még holnap reggel elbucszom kedves szüleidtől, akiket szívessegekért mindenkor tiszteltem, akiket oh, mily forrón szerettem azért is, hogy Lillát nevelték az én számomra. Akkor meglátjuk még egymást az ez életbe s oh, Lilim! — többször sohasem! örökös határfal lesz felvonva közötttem és közötted — végképen — elválnok egymástól, te az örömrre, én pedig a holtig tartó szomorúságra. Eddig volt, hogy szerettelek, már most csak tisztelnem szabad téged. A szerető név barátta változott, de oly barátta, aki csak a Balaton partjaival sóhajtozhat te utánad.

Élj vigan: a legtisztább boldogságnak karjain: egy öröme csak azért muljon el, hogy a másikkal helyet adjon, állandó nyugodalom és békeség legyen vidám homlokod felett s szeressem oly forrón az ég, amint én mindenkor szerettelek.

Isten Hozzá! Csókollak — még egyszer — a legutolszor csókollak!

— Ah elveszett kedves Lillám — Isten hozzá!

Professzor
Csokonai.

Munkások szerencsétlensége.

Aligha van még egy város a földkerekségen, ahol az építkezéseknél annyi szerencsétlenség történnék, mint ebben a mi fővárosunkban. Azok a paloták, amelyek ott emelkednek a cifra körutakon, mind emberáldozatot követeltek, míg felépültek és a gyakori szerencsétlenségek, melyeket a legtöbb esetben vétkes könnyelműség, eléggé nem kártható gondatlanság idézett elő, még most sem tették elővigyázatosabbakká az építkezések vezetőit és szigorubbakká, lelkiismeretesebbé azokat, akiknek az építkezések ellenőrzése feladatuk.

Ma is történt ilyfajta szerencsétlenség a fővárosban. Egy épülőben levő háromemeletes ház állványa szakadt le és hét embert többé-kevésbé súlyosan megsebesített. Tisztára szerencsés véletlen, hogy több áldozata nincs a katasztrófának, mely csak újabb bizonyítéka, mekkora könnyelműséggel járnak el nálunk az építkezéseknél.

A szerencsétlenség részletei a következők: A nagyfűváros-utca 18. szám alatt épülő háromemeletes ház udvari állványa ma délután két óraker összeomlott. Az udvaron jártak-keltek a már munkához látott napszamosok s az állványokon is dolgoztak, mikor a rozoga tákolmány lezuhant, részint az épülő ház, részint a szomszédos épület udvarára.

A 20. számú ház lakói a zajra és a jalkiáltásokra kitódultak a folyosókra s látták a romhalmaz között a vérző, jajgató szerencsétlen munkásokat. A mentőknek az építés vezetősége tizenöt sebesültről adott hírt, úgy, hogy két kocsival robogtak ki a szerencsétlenség színhelyére.

A munkások óvatosan fogtak a romok eltakarításához, hogy az alatta vergődőket kiszabadítsák. Hét többé-kevésbé súlyosan megsebesült munkást vontak elő a romok alól. Ekkor a munkások névsorát felolvasta a pallér s így konstataálták, hogy több áldozat nincs. A mentők bekötötték a sebesülteket, kiknek névsora a következő:

Ginter Mária huszonöt éves napszamos nő bal kezén szenvedett súlyos természetű zuzódást, bal lábszára is össze van zúzva. Belső sérülései is vannak. A mentők Dugonics-utca 25. szám alatt levő lakására szállították.

Ulig András, harminczéves napszamos, jobboldalát zúzták be a leomló gerendák s lábszárát is összeroncolták. Rózsa-utcai lakására vitték.

Szeged Márton, harminczkétéves, ki-lócsai napszamos mellkasát zúzták össze a romok s karján és lábán is szenvedett sérüléseket. Kőrös-utca 9. számú lakására vitték.

Kirschner Imre, huszonöt éves napszamos, kisebb sérüléseket szenvedett. Szövetség-utca 26. számú lakásán ápolják.

Gargulya Jakab, huszonhétéves, nő napszamos, jobb kezén sérült meg. Szeszgyár-utca 5. számú lakására vitték.

Sirány István, huszéves, garamkürtői napszamos, ki két emelet nyíről zuhant le, több zuzódás érte. Kőrös-utca 9. számú lakásán ápolják.

A zarái születésű, 20 éves Fedor András, ki a harmadik emeletről zuhant le az összeomló állványról, mindössze jobb homlokcsontján sérült meg s így megmenekült a nagyobb bajtól.

A rendőrség kiküldöttéi nyomban megkezdtek Vianovitz József pallér és Ruczay János építőmester kihallgatását.

Az állvány régi, korhadt, dirib-darab fából volt összetákolva és míg az állványok egész terhét hordó árbócok sem voltak egy darabból, hanem három méteres szálfadarabokból, vaskampókkal összekapcsolva. Ez az egyik oka a katasztrófának. A másik ok az, hogy a toldott-foldott állványt nem a talajba ásták le, hanem a már kész, télen épült pincze boltzatára hordott törmelékbe, homokba. A télen megfagyott malter kiengedett, a pincze ledűlyedt, megerekedett s földszüppedést okozott. A talajt vesztett állvány megroggyant, földszinti része ledült s minthogy az állvány árbóczainem egy darabból valók, az egész tákolmány összeomlott.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Az ideges Mahler. Mahler Gusztávnak, a bécsi udvari opera igazgatójának, genialis homlokán alig simul el az egyik redő, már követi a másik. A minap összeveszett Leoncavalloval és ma, idegessége miatt, összekülönbözött Bayer Józseffel, az udvari opera ballet-karmesterével. Bayer nevét nálunk is jól ismerik; ő írta a „Babatündér”, a „Bécsi keringő” és a „Nap és föld” zenéjét. Ma — mint bécsi tudósítónk telefonozza — a Müvészkalandja című egyfelvonásos balletból tartottak próbát. Bayer karmester épen a dirigens-székre állt, amikor Mahler hozzá mietett és felelőssé tette azért a sok hibáért, amelyet a zenekar a folietto-ból való játszásnál elkövetett. A folietto kis zongorakivonat, amelyből a balletteket szokás dirigálni. Bayer azt felelte, hogy ez a kivonat először van kezében és még nem is foglalkozhatott vele. Egyébként igyekezni fog, hogy a próba alatt a hibákat eltüntesse. Mahler ennyivel meg nem elégedett, a szóváltás köztük egyre hevesebb lett és végül az egész zenekar előtt odakiáltotta a karmesternek: — Szégyelje magát! Kikérem magamnak az ilyen viselkedést! Itt én vagyok az igazgató, itt én parancsolok!

Erre kínos csönd következett. Mahler a jelenetnek olyképp vetett véget, hogy a próbát nem tartatta meg.

* Hazafelé. Karczagné Kopácsy Julianna — mint egy kábelsürgöny jelenti — férjével együtt Hoboken-ben ma szállt hajóra, hogy hazajöjjen három havi amerikai vendégszereplés és diadal után.

1848. Hadak útja.

(Verő György látványos színműve. Bemutatója a Népszínházban 1898. márczius 15-én.)

Verő a ma bemutatott alkalmi darabjában ugyanazzal a fogással él, mint az „Ezer év”-ben. Itt is két ellenséget állít egymással szemben, akiknek gyűlölsége végig vonul a darab mind a tizenegy képén. Az egyik Débor György, egy székely jobbágy fia (Szirmai), a másik Balta János dúlló-biztos (Kiss Mihály). Haragjuk onnan ered, hogy mind a ketten az Eszter leányzóra (Blaha Lujza) vetettek szemet, Eszter pedig Débor Györgyöt választotta. Már régóta egybe is keltek, de Balta János csak egyre üldözi gyűlölségével a becsületes familiát. Az egykori vetélytársak a csataterén is találkoznak egymással, szintugy a szabadságharcz leviharzása után falujokban. Itt végre György leszurja haragosát és mikor az emberölésért valakinek felelnie kell, György hűséges szolgálója, Pupa Mihók (Tollalagi) jelentkezik és magára vállalja a véroniást.

Ugyancsak valamennyi képen át húzódik végig egy gazdag örmény (Németh) leányának, Zakár Anikónak (Küry Klára) szerelme egy földhöz ragadt szegény jobbágylegény (Raskó) iránt, aki épen testvéröccse Györgynek. A szabadságharczban a két testvér kitesz magáért, ugy, hogy maga Bem tábornok (Vidor) homlokon csókolja anyjukat, egy öreg parasztszönyt (Sipossné). Anikó leányasszony is fölcsap honvédnek és végül persze megnyeri apja beleegyezését, hogy a szegény ifjuhoz feleségül mehessen.

E mesébe vannak beleszúva egyes nevezetes remniscentiák 1848-ból. Így az előjátékban látjuk, amint a Landerer és Heckenast nyomdaja előtt kivívják a sajtószabadságot; ezt a képet a színmű több egyetemi polgár közreműködése nagyon mozgalmassá tette. Hatásos továbbá az ötödik kép, amelyben elűtik Gábor Áron első ágyuját. A következő látványosság a piskí diadalmas ütközet, amely kép után a közönség (mint a Magyar Színházban) fölemelkedett a helyekről és a földszint utolsó két sorában ülő öreg honvédekkel lekesült ovációban részesítette. Kendőt és kalapot lengetett feljűk. Színesek a vándordiszkó, amelyek a segesvári csataterén első Petőfi (Lubinszky) lelki szemei előtt elvonulnak. E képek mutatják Kossuthot az országgyűlésen, amint megszavazzák neki a kétszáz ezer unjoncot, továbbá Guyont Branyiszkonál, Damjanichot és a veres sap-

kásokat Szolnoknál, Perczelt a szenttamási sáncok előtt, Klapka kirohanását Komáromból és végül Budavár bevételét. Hangulatos Petőfi megdicsőítése is, amint egy angyal leszáll az égből és magával viszi a menyekbe. A darabot apotheosis fejezi be: Kossuth a rózsaszínű menyországból letekint az új Budapestre.

Amivel a szerző adósunk maradt invenczióban, frissességben és lendületben, azt pótolja színpadi hatásokkal és néhány poétikus jelenettel. Ha poétikus jelenetekről beszélünk, mindenki sejteni fogja, hogy ilyen alkalmi műben nem lehet elrejtve mélyebb költészet, hanem amolyan jó közepes színházi poémis. Az egész darabot, látszik, intelligens, biztos kezű ember írta, aki mint ilyen soha nem árulja el nyíltan, hogy ihlet nélkül dolgozott.

A közönség ünnepi hangulatban volt és az újdonságot rendkívül zajos tetszéssel fogadta. A szerzőt minden kép után sokszor hívták.

Blaha Lujza végtelenül hájos volt és Küry Klára is kedvesen játszott, egyenruhájában pedig szemrevalóan festett. Szirmai, Kiss Mihály, Németh, Vidor, (akinek mint Bemnek szerencsés maszkja volt), Horváth, Raskó, Kenedich, Tollagi és Sipossné is lelkesedéssel működtek közre az ünnepi előadásban.

FŐVÁROS.

(A hivatalos órák megtartása.) Az alpolgármesterek betérjesztették ma a polgármesterhez a hivatalok megvizsgálásáról szóló jelentésüket. Mivel Halmos János polgármester a jelentésekből arról győződött meg, hogy a hivatalos órákat némely tisztviselő nem tartja meg pontosan, szigorúan elrendelte a mulasztások megtorlását s egyúttal föl hívta az illető hivatalfőnököket, hogy tekintetben folyton ellenőrködjenek.

(A vízművek bővítése.) A budapesti vízművek céljaira szükséges és Sziget-Monostor pestmegyei község határában fekvő területek kiszajátító tárgyalását holnap délelőtt kezdik meg Pestmegye közigazgatási bizottságának kiküldöttei. A tárgyalás előreláthatólag hosszadalmas és zajos lesz, mert a községben mintegy 360 érdekelte fél fog megjelenni.

(A Rókus-kórház.) Nagy feltűnést keltett főváros szerte, hogy mikor a főváros polgármesterei ö Felségénél bemutatkoztak, a király azt mondta, hogy a Rókus-kórház már egyáltalán nem tartható fenn tovább sem aesthetikai, sem közegészségi szempontból. A rákövetkező közgyűlésen mindjárt meg is interpellálták a polgármestert, hogy mi lesz voltaképpen a Rókussal, melynek lebontását és egy új nagy kórház építését a közgyűlés már évekkel ezelőtt elhatározta. A király szavának meg is lett az örvendetes következménye. A Rókus-kórház nem sokáig fog már disztelenkedni és még ebben az évben hozzáfognak az új kórház építéséhez és a Rókus bontásához. A tanács utasította ugyanis a mérnöki hivatal, hogy egy ad hoc bizottság közbenjöttével vegye sürgősen tárgyalás alá az új nagy kórház tervezési programját és pályázati feltételeit. A mérnöki hivatal által kidolgozott eme programot és feltételeket tegnap délután tárgyalta a bizottság, mely Heuffel Adolf középítési igazgató elnöke alatt Dr. Müller Kálmán kórházi igazgató, dr. Schermann Károly tiszteletbeli főorvos, Czigler Győző műegyetemi tanár, Hausmann Alajos műépítész, továbbá Freund Vilmos, Quittner Zsigmond és Kausser János bizottsági tagokból áll. A bizottság Honig Dezső mérnök szakreferádája alapján behatóan tanulmányozta a mérnöki hivatal által kidolgozott tervezési programot és pályázati feltételeket s azokat általánosságban magáévá téve, a kívánatos kisebb módosításokra kebeléből, mint szűkebb körű bizottságot, Heuffel Adolfot, Honig Dezsőt és Czigler Győzőt küldte ki, kik néhány nap alatt a módosításokkal készülnek és az ad hoc bizottság javaslatát még e hét folyamán a tanács elé terjesztik. A javaslat értelmében az új nagy kórház a már régebben kiszemelt és a külső Lerepesi-ut és marhahajtó-ut sar-

kán levő 120 ezer négyszög méter kiterjedésű telektömbre épül. A kórház költségére 3 millió 200 ezer forint lett előirányozva; a bizottság azonban magára a kórházra elegendőnek tart 2 millió 600 ezer forintot s a fenmaradó 600 ezer forintot egy felvételi gyűjtő-kórház céljaira kéri felhasználni. Magáról a kórházról csak annyit, hogy az, mint a tervezetből és a beosztásból kitűnik, a legmodernebb igényeket is kielégíti. — A pályázatot még a tavasszal kiírják. Csak magyar szakemberek terveit fogadják el. A pályatervek elkészítésére tíz hónapi időt adnak. Az első díj 4000 forint, a második 3000 forint, a harmadik 2000 forint és a negyedik 1000 forint. Jogában áll azonban a fővárosnak a beérkezett pályaművek közül a bíráló bizottság által ajánlandó nem díjazott tervet is 600 forintért megvenni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Elfogott postásikkasztók. A lipótvárosi postahivatalnál rájöttek, hogy az ott alkalmazott Voit Róza posta és táviradkiadó apróbb sikkasztásokat követ el. A nyomozás felderítette, hogy az alig 20 éves leány előbb kétszáz forintot kezelt el, majd ezt a bűnét elpalástolandó, apránként újabb 410 frtot sikkasztott. Voit Rózát följelentették és dr. Loeblin vizsgálóbíró mára idézte maga elé. A szerencsétlen fiatal leány megvallotta, hogy valami szerelmi viszonya volt egy fiatal emberrel s hogy ezt pénzszavarából kisegítse, nyult a kincstár pénzéhez. Az illető fiatalembernek 150 forintot adott, a többi, kétszáz forintot meghaladó összeget pedig nyomban átadta kihallgatása közben. A vizsgálóbíró letartóztatta a könnyelmű leányt. — Ugyancsak ma tartóztatta le Puscáriu vizsgálóbíró Baumann József bajorországi postatisztát, aki 760 márka elsikkasztása után hazájából Budapestre menekült. Miután a szökevény elköltötte a pénzt, önként jelentkezett a rendőrségnél. Ki fogják adni illetékes bíróságának.

— Megsértett ügyvéd. Valami apróbb pör tárgyalásán történt, hogy dr. Lázár Ignác ügyvéd, tanut kért kihallgatni arra, hogy Hoffmann, Sámuel malomhivatalnok befolyásolni akart egy tanut. Hoffmann fia, Horvát Nándor, soroksári-utcai kereskedő, ezen nagyon megharagudott s hogy a boszuját kitöltse, sértésekkel teli levelet írt az ügyvédnek.

— Kétes existenzia ön és utczai ripők — mondotta levelében a többek közt. Nemi is kérek elégtételt egy olyan gyáva frátertől, mint ön. Ellenben megteheti, hogy soraimat hozzacsatolja diplomájához, vagy ha jobban tetszik, tegye ki az ablakába...

Becsületsértés miatt ma vonta felelősségre a büntető járásbíró Horvátot, aki durva fellépését „izgatottságával” mentette. A panaszos ügyvéd azzal igazolta magát, hogy ügyfele megbízásából könnytelen volt Hoffmann ellen azt az előterjesztést megtenni, amely Horvátot a tanulmányokkal is ellátott brutális levél megírására vitte. A bíró Horvátot vétkesnek nyilvánította és 50 forint pénzbüntetésre, esetleg öt napi fogházra ítélte.

SPORT.

+ Az alagi nagy akadályverseny. A „nagy alagi”-ból a következő lovakat törölték: Alexander, Anicza, Bibis, Gehweg, Harmat, Olyan, Verbung. Az állva maradtak közül eddig biztos indulóknak jelzik a következőket: Ossai, Hirnök, Cseka, Ruabn.

+ Töröltek a Przedswitből. A Przedswit-handicapból a következő lovakat törölték: Bogdány, Perpedes, Mauritius, Páratlan, Pas de chance, Papacosta, Bébé, Tick Tack, Regent, Demeter, Longchamps, Helyes és Merész.

+ Hírek Alagról. Ma reggel az alagi Training-pályán mozgalmos élet uralkodott. A meleg nap-sugár az összes alagi trainereket kicsalta lovaikkal. A sik és akadály-pályán ide-oda száguldottak a nemes telivérek. A próbaküzdelmeket nagy érdeklődéssel szemlélték a jelenvolt istállótulajdonosok. A látványosságot fokozta az, hogy az öreg Revemester a kétévesek nyergébe dresszes jockeykat

ültetett, hogy a ficzánkoló ijedős csikók szeme megszokja a sok tarkaságot. A gátpályán King Amphion, Ossi és Grobian próbálkoztak, melyek közül King Amphion vált ki képességével.

† A Rákosi díj. A Rákosi díj gátversenyből tegnap este a következő lovakat törölték: Parbleu, Brausepulver, Gavarni, Rache, Balek, Harmat, Anicza, Palócz, Zsoldos, Jablunka, Igaz, Bibis, Mentő és Slava. Állva maradtak tehát:

56. King Amphion	70 1/2 kg.	46. Jura	64 kg.
46. Termidor	70 "	46. Old Jack	
46. Ginger	70 "	Dickinson	63 "
46. Darlington	68 "	46. Verbung	62 "
46. Trial	66 "	46. Tréfa	62 "
56. Osiris	65 1/2 "	46. Vajjon	60 "
46. Jasmin	65 "	46. Mülhauser	60 "
46. Zofe	65 "	46. Bánatos	60 "
56. Trivial	64 1/2 "	46. Springinsfeld	60 "
46. Bottine	64 "	46. Fejedelem	60 "

NYILTTÉR.

Téli és nyári kerékpáriskola.

Columbia

a legelső amerikai kerékpár
1898 újdonsága a lánczéküli.

Fodor Károly és társa.
Erzsébet-tér 17. sz. Telefon 14—18

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

New-York, márczius 15. (C. T. B.)

	márczius 15. cents	márczius 14. cents
Buza márcziusra	104 3/8	104 1/8
" májusra	99 5/8	99 1/8
" júliusra	88 3/4	89 1/4
Tengeri májusra	34 3/4	35

Chicago, márczius 15. (C. T. B.)

	márczius 15. cents	márczius 14. cents
Buza májusra	104	104
Tengeri májusra	29 7/8	30 1/4

Ipar és kereskedelem.

Drasche-féle téglagyár. E vállalat, amint említtük, annavölgyi kőszénbányáit a bécsi Bankvereinnek 3 millió forintért eladta és az erre vonatkozó előzetes szerződés, amelyet a legközelebbi rendes közgyűlés jóvá fog hagyni, már megkötött. Az igazgatóság azt fogja indítványozni, hogy a vételárból 1-53 millió forint fizetessék ki a részvényeseknek, úgy, hogy a részvénytőke 90 százaléka kerül visszafizetésre. A részvénytőke most tudvalevőleg 1.700.000 forint, felosztva 8500 darab 200 forintos részvényre. A tőkevisszafizetés folytán a részvénytőke 170.000 forint lesz, vagyis részvényenkint 20 forint. A vételárból még fenmaradó összeg tartalékba fog helyeztetni. Az eladott kőszénbányákból a vevők új részvénytársaságot alapítanak 3 millió forint alaptőkével, felosztva 30.000 darab 100 forintos részvényre.

Új osztrák részvénytársasági törvény. Bécsben a táviratozzák lapunknak: A „Wiener Allgemeine Zeitung” parlamentari körökből eredő értesülései szerint a részvénytársaságokról szóló reformtörvényjavaslat az igazságügyminiszteriumban már elkészült. A lap azt mondja, hogy a törvényjavaslat azt a tendenciát követi, hogy a részvénytársaságok alapítását megkönnyítse, de egyzersmind rendkívül szigorú büntető határozmányokat foglal magában a társaság vezetéseért felelős személyek visszaélései ellen.

Csodnyítások. Merza János tasmádi kereskedő ellen a zilahi kir. törvényszék részéről Csödbiztos dr. Ujfalussy Dezső törvényszéki bíró; tömeggondnok dr. Hunyady János tasmádi ügyvéd; bejelentési határidő: május 24.; felszámolási határidő: június 13. — Mohr Miksa szegvári kereskedő ellen a szegedi kir. törvényszék részéről. Csödbiztos dr. Kocakaméthy Dániel törvényszéki bíró; tömeg-

gondnok dr. Csató Kálmán szentesi ügyvéd; bejelentési határidő: május 7.; felszámolási határidő: május 28. — Abelesz M. Ödön budapesti kereskedő ellen a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék részéről. Csödbiztos Csapó Ferencz törvényszéki bíró; tömeggondnok Grézó Ernő ügyvéd; bejelentési határidő: április 12.; felszámolási határidő: május 12. — M. Holländer köröczbányai czég ellen az aranyosmaróthi kir. törvényszék részéről. Csödbiztos Hazai Gyula törvényszéki bíró; tömeggondnok dr. Wildmann Adolf ügyvéd; bejelentési határidő: május 31.; felszámolási határidő: június 21. — Hoffmann I. Izrael budapesti kereskedő ellen a budapesti kir. törvényszék részéről. Csödbiztos Hajdu Imre törvényszéki bíró; tömeggondnok Enyiczkei Gábor ügyvéd; bejelentési határidő: április 12.; felszámolási határidő: május 5. — Kakuja J. Ödön új-aradi kereskedő ellen a temesvári kir. törvényszék részéről. Csödbiztos dr. Haller Gábor törvényszéki bíró; tömeggondnok Hemmer János új-aradi ügyvéd; bejelentési határidő: április 14.; felszámolási határidő: május 14.

Budapesti konzum-sertésvásár, márczius 15. A ferencvárosi petroleumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvásárra 1898. márczius 14-én érkezett 326 drb. Készlet 269 darab, összes felhajtás 596 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 389 drb; elszállítatlan maradt 206 drb. Napi árak: 120—180 kilós 55 1/2—57 kr., 220—280 kilós 54—56 kr., 320—380 kilós 53—56 kr., öreg nehéz 52—54 kr., malacz 41—43 kr. A vásár hangulata lanya.

Budapesti szurómarhavásár, márczius 15. A mai vásárra felhozottak 20 drb. bárányt, 555 drb. élő borjut, 11 drb. belföldi öltött borjut, 123 leölt bárányt. Napi árak: bárány 6—7.50 frt, párja, belföldi élő borju 30—39 frt, kivételesen 41 forint 100 kilónkint, belföldi öltött borju 30—36 frt, 100 kilónkint, bárány 4—6 forint párja.

Bécsi sertésvásár, márczius 15. A mai vásárra bejelentettek 7969 darab sertést és ebből a vásár elején felhajtottak 4562 darab fiatal sertést és 3407 darab magyar zsir-sertést, összesen 7969 darabot. Az import élénk volt. Jegyezték: I. minős. 53—54 krajczár, kivételesen 54 1/2 krajczár, közepes és vén sertés 50—52 krajczár, könnyű 45—49 krajczár, fiatal sertés 35—44 krajczár kilónkint 613 súlyban.

Pénzügy.

A tőzsdeadó. Bécsi lapokból értesülünk arról, hogy Lukács László pénzügyminiszter értekezletre hívta össze a budapesti pénzügyintézetek igazgatóit a tőzsdeadó ügyében. Az értekezleten, amely tegnap tartott meg, a pénzügyminiszter előterjesztette a tőzsdeadó javaslatát. A bankigazgatók egy közelebb tartandó értekezleten fogják érdemileg tárgyalni a javaslatot.

Dunagőzhajózási társaság. Mint Bécsből jelentik, a Dunagőzhajózási társaság osztalékát 1897-re 15 forintban állapították meg az igazgatótanács mai ülésén. Tavaly 21 forint osztalékot fizettek.

Bécsi Tramway. E vállalat múlt évi tiszta nyeresége 1,116.296 forint, ami 315.239 forinttal kevesebb, mint 1896-ban. Az igazgatótanács 7 1/2% — 15 forint osztalékot fog proponálni az 1896-iki 18 forint osztalékkal szemben.

Az államvasutak fölöslegel. A magyar királyi államvasutak igazgatósága folyó évi márczius hó 12-én 690.312 forint 56 krajczárt szállított be pénztári fölöslegül a magyar királyi központi állam-pénztárba. Hozzáadva ehhez az összeghez az időközben könyvelt 9.687 forint 44 krajczárt, a folyó évi beszállítás 3,300.000 forintra emelkedett.

Szalvonylevonás. A tőzsdetanács elrendelte, hogy a Kassai Közúti Vasút Részvénytársaság részvényei folyó hónap tizenötödik napjának déli tőzsdejétől fogva, kamat nélkül jegyeztesenek a hivatalos árjegyző lapban.

Közlekedés.

A Vaskapu-munkálatok. Mint lapunknak Orsováról jelentik. Gondá Béla miniszteri osztálytanácsos vezetése alatt a Vaskapu-csatorna melletti két folyamélyítési részlet átvétele ma történt meg. A dunagőzhajózási társaság új szerkezetű vontató hajóval legutóbb 6000 métermázsás terhelt uszályhajót vontatott fel a Vaskapu-csatornán.

BUDAPESTI GABONATŐZSDE.

Budapest, márczius 15.

A gabonacsarnok látogatói is kivették részüket a nagy nemzeti ünnepből és csak délben verődtek össze a tőzsdeutamban, hogy a legsürgősebb tizleteket lebonyolítsák.

Készárból csak néhány apró tétel került forgalomba, míg a határidőpiacraon meglehetősen élénkség volt szilárd irányzat mellett.

A leszámloló irodának ma liquidációs napja volt, amely alkalommal a következő leszámloló árfolyamokat állapították meg:

buza	12 frt 01 kr.
rozs	8 frt 48 kr.
zab	6 frt 48 kr.

Fizetési nap is volt egyuttal a giro és pénztárgyletnél és ez alkalommal azt a meggyőződést szereztük, hogy téves amaz általánosan elterjedt nézet, hogy a tavaszi buza javarésze már lebonyolódott. Láttuk, hogy egy elsőrangú ügynök közel nyolcezer forintot vett fel tavaszi buza differenciák révén. Miután ezuttal csak a 11 forint 38 krajczárról, 11 forint 94 krajczárig felmerült, azaz métermázsánkint négy krajczárnyi differenciákat egyenlítették ki, nyilvánvaló, hogy ez mintegy 2,000,000 métermázsas kontreminált buzának felel meg. Ily körülmények között a terminus még hátralevő hat hete alatt sok mindenféle fordulhat elő, mert hiába, az ördög nem alszik.

Az „Országos Hirlap” multkori reklamációja következtében az árjegyző-bizottság ma megállapította a hajófuvardíjtételeket, amelyek Budapestre irányított gabonaküldeményekre érvényesek.

Métermázsánként fizetnek:

Pancsováról	22—23 krajczárt.
Ujvidékről	19—21 "
Bezdánról	13—14 "
Kalocsáról	12—13 "
Temesvárról	32—33 "
Szentesről	26—28 "
Szegedről	23—24 "
Zentáról	22—23 "
Titelről	20—21 "
Becskerekéről	23—24 "

Ma a C. T. B. a következő statisztikai jelentéseket tette közzé: Az amerikai kikötők és kereskedelmi gőczpontok látható gabonakészlete — newyorki sürgöny szerint — kített millió bushelokban:

	márczius 15	a mult héten	1897-ben	1896-ban
buza:	32.41	33.01	41.44	62.12
tengeri:	42.65	41.47	26.79	14.88.

A mult hét állományához képest tehát buzában 597.000 bushelnyi apadás, tengeriben 1.181.000 bushelnyi gyarapodás mutatkozik.

További kábelsürgöny az amerikai gabona-és liszt kivitel mult heti alakulásáról számol be. Az Atlanti-kikötőkből való export az egyes európai országokba a következő volt:

	buzában ezer bushel	tengeriben ezer bushel	multban ezer usák
Angliába	800	2420	330
Franciaországba	420	360	—
Belgiumba	160	460	—
Németországba	—	820	—
Más országokba	210	10	90
összesen	1670	4070	420
az utolsó előtti héten	1560	3190	330
különbség	+ 110	+ 880	+ 90

Az elszállítások tehát úgy buzában mint tengeriben és lisztben növekedtek.

Jelentik továbbá, hogy az Atlanti-tengeren utban levő gőzösök, a következő quarterekben kifejezett, gabonamennyiségeket hozzák Európába:

Anglia felé:

	a mult héten	az utolsó előtti héten	különbség
buza	3,330.000	3,350.000	— 20.000
tengeri	500.000	610.000	— 20.000

A kontinens felé:

	buzában	tengeriben	különbség
	1,530.900	1,540.000	— 10.000
	840.000	910.000	— 70.000

Az ez idő szerint „uszó” tételek összege tehát valamivel csökkent.

Londonból telegrafálják: Anglia gabona-és liszthozatalának összegét, mely quarterekben kített:

	a mult héten	az utolsó előtti héten	különbség
buzában	314.000	271.000	+ 43.000
lisztben	169.000	171.000	— 2.000
tengeriben	290.000	253.000	+ 37.000
árpában	147.000	182.000	— 35.000
zabban	180.000	98.000	+ 82.000

New-Yorkban különben az árak 1/2-1 1/2 centssel emelkedtek, jóllehet a látható buza-készletek apadása nem elégítette ki egészen a spekulációt.

Chicagóban csekélységgel csökkentek a kuszok ama hirre, hogy Nebraskában a buzával bevetett terület 20%-kal nagyobb, valamint a kedvező időjárás következtében.

Az angol piacok ma változatlan árakat jeleztek, Berlin fentartotta jegyzéseit, Párisban tíz centimesmal emelkedtek az árak.

Buza.

Két tétel kelt el javult áron.

Előfordult eladások búzában.

Table with columns: Mennyiség miniszámban, ó vagy új, származás, hektoliterenkinti súly kilogrammban, minőség megjelölése, átadási hely, ár netto 100 kg-ért, készp. vagy 8 napra.

Hivatalos jegyzések búzában.

Table with columns: F A J, Minős. súly hektól., 100 kilogr. készp. ára, Minős. súly hektól., 100 kilogr. készp. ára.

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 58.600 métermáza buza és 73.100 métermáza liszt, a Silosban 9000 métermáza buza. A nyugati pályaudvarban 29.622 métermáza buza és 817 métermáza liszt.

Határidőzset búzában: Az irányzat szilárd volt.

Előfordult határidőkötések búzában.

Table with columns: Határidő, Dél- és déli tőzsde, Délutáni tőzsde.

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Table with columns: Határidő, Dél tőzsde zárlata, Leszámlázó árfolyamok.

Rozs.

Készárúzet rozsbán: E cikkért változatlan árt fizettek.

Előfordult eladások rozsbán.

Table with columns: mennyiség miniszámban, ó vagy új, származás, minőség megj., átadási hely, ár netto 100 kg-ért, készp. vagy 8 napra.

Hivatalos jegyzések rozsbán.

Table with columns: ó vagy új, faj, hektoliterenkinti súly kilogrammban, 100 kilogramm készpénz-ára.

Raktárállomány rozsbán: A közraktárban 20.700 métermáza; a nyugati pályaudvaron 2514 métermáza.

Határidőzset rozsbán. Egy-két kötés fordult elő emelkedett jegyzés mellett.

Előfordult határidőkötések rozsbán.

Table with columns: Határidő, Dél- és déli tőzsde, Délutáni tőzsde.

Hivatalos határidőjegyzések rozsbán.

Table with columns: mész, Dél tőzsde zárlata, Leszámlázó árfolyamok.

Takarmányfélék.

Készárúzet takarmányfélékben. Kevés forgalom mellett a jegyzések nem változtak.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table with columns: Mennyiség miniszámban, ó vagy új, faj, minőség, átadási hely, ár netto 100 kg-ért, készp. vagy 8 napra.

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, ó vagy új, faj, hektoliterenkinti súly kg-ban, 100 kg. készp. ártól, frt-ig.

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárakban 14.400 métermáza árpa, 5600 métermáza zab, 26.300 métermáza tengeri. A nyugati pályaudvarban 2502 métermáza árpa. A Silosban 8600 métermáza tengeri.

Határidőzset. Tengeri és különösen zab árak emelkedtek.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, Határidő, Dél- és déli tőzsde, Délutáni tőzsde.

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, határidő, déli tőzsde zárlata, Leszámlázó árfolyamok.

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1898. évi március hó 18. nap 6 óráig március 14. este 6 óráig Budapestre vasúton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi közzé:

Table with columns: Az ár megnevezése, Ékezett, Elszállított.

b) Állományforgalomban

Table with columns: Ár megnevezése, Ékezett, Elszállított.

a fővármihatalnál előjegyzett:

Table with columns: Az ár megnevezése, Visszküldött, Az ár megnevezése, A visszküldött.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, március 15.

A tőzsde ma zárva volt. A magánforgalomban is csekély terjedelmű volt az üzlet. Mindazonáltal az irányzat délben kissé megszilárdult, mert a külföldről érkező árfolyamok kedvezőbbnek tündek fel; és a jó hangulat tartósan mutatkozott a délutáni magánforgalomban is. Keresettek csak a közutak voltak, melyeknek ára délben a 400-ot túlhaladta, de délután ismét 398.50-re alászállt. A Drasche-vezények ára, még mindig közömbönyűlk megtörtént eladására, ismét fölment 2 forinttal.

Az előtőzsdén ma nem volt üzlet, miután a tőzsde zárva volt.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Kereskedelmi bank 1400-1402. Salgótarjáni 577-587. Közuti vasut 398.25-401. Magyar hitelrészvény 380.-380.25. Magyar ipar- és kereskedelmi bank 102.75. Magyar jelzálogbank 262.75-263. Magyar leszámítoló bank 251.-261.25. Osztrák hitelrészvény 362.40-363. Osztrák-magyar államvasut 339.75-340.25. Regalekötvények 101.25-101.80. Országos központi takarékpénztár 805.-. Erzsébetmalom 303-310. Lujza-malom 165. Drasche 842.-. Ujlaki téglagyár 250. Cukoripar 155.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.50-2 frt; 8 napra 5.-6.- frt; március utóljára 9.-10.- frt.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, Magyar hitelrészvény, Magyar ipar és keresk. bank, Magyar jelzálogbank, Magyar leszámítoló bank, Rimamurányi vasmtü, Osztrák hitelrészvény, Déli vasut, Osztr.-magyar államvasut, Közuti vaspálya, Villamos vasut.

Az utótőzsde üzletelen volt.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with columns: Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztr.-magyar államvasut, Leszámlázó bank, Jelzálogbank, Rimamurányi vasmtü, Közuti vaspálya, Villamos vasut, Ipar és keresk. bank, Déli vasut.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, március 15. A terménytőzsde ma üzletelen volt.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns: F A J, Ar 100 kilogrammonként, Pénz, Ár.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, márcz. 15. A vásári forgalom: Husnál a forgalom élénk, árak szilárdak. Baromfínál csendes, árak szilárdak. Halban élénk, árak emelkedtek. Tej és tejtermékek élénk, Tejásznál csendes, árak csökkentek. Zöldségnél élénk. Gyömlöcsnél élénk. Fűszereknél csendes. Időjárás: derült enyhe. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkékek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhahus hátulja I. 46-56 frt, II. 40-46 frt. Birkahus hátulja I. 36-38 frt, II. 28-36 frt. Borjúhús hátulja I. 50-60 frt, II. 40-50 frt. Sertéshús elsőrendű 56-57.0 frt, vidéki 50-54 frt. (Minden 100 kilonként.) Kolbász füstölt 70-80 kr (kilonként). Sertészár hordóval 58.0-59.0 frt (100 kilonként). Baromfi (éle). Tyúk 1 pár 1.40-1.80 frt. Csirke 1 pár 1.20-1.60 frt. Lud hizott kilonként 60-65 kr. Kálontökék. Tojás 1 lada (1440 db) 30.0-30.5 frt Sárargépa 100 kötés 1.40-1.4 frt. Petrezselen 100 kötés 3.00-4.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14-18 frt. Bab nagy 100 kiló 8-12 frt. Paprika L. 100 kiló 30-45 frt. II. 18-30 frt. Vaj kötés. kilonként 95-98 frt. Vaj-tés kilonként 1.10-1.20 frt. Burgonya-rezsa 100 kiló 2.50-3.00 frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.85-3.20 frt. Halak. Harcsa (éle) 0.70-1.00 frt 1 kiló. Csuka (éle) 0.55-1.00 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.40-0.60 frt.

Szesz.

Budapest, márczius 15. *Kontingens nyersszesz jegyzése 19.25—19.50 forint.* Irányzat változatlan. Finomított szesz nagyban 56.75—57.—, Finomított szesz kicsinyben 57.25—57.50, Élesztőszesz nagyban 57.—57.18, Élesztőszesz kicsinyben 57.50—57.75, Nyersszesz adózva nagyban 57.25—56.50, Nyersszesz adózva kicsinyben 56.—56.1/2, Nyersszesz adózatlan (exakt.) 16.—16.25 Denaturált szesz nagyban 21.—21.25, Denaturált szesz kicsinyben 21.50—21.75. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, márcz. 15. *Kontingens nyersszesz* azonnali szállításra 19.90—20.10 forinton kelt el. Zárójegyzés 19.80—20.20 frt.

Prága, márcz. 15. *Adózott tripló szesz* 55.50 frtig kelt el. Adózatlan szesz 19.— frton jegyzetett azonnali szállításra.

Triest, márcz. 15. *Kiviteli szesz* tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban 12 forint jegyzetett későbbi szállításra.

Berlin, márcz. 15. *Szesz helyben* 43.80 márka = 25.71 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint á 10,000 litereszállék. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Stettin, márcz. 15. *Szesz 70 márka* fogyasztási adóval 42.60 márka = 25.01 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Boroszó, márcz. 15. *Szesz (50-es) pr.* áprilisra 61.70 márka = 36.21 frt; *szesz (70-es) pr.* áprilisra 49.— márka = 24.65 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Hamburg, márcz. 15. *Szesz márcz.—ápril* 21.40 márka = 12.47 frt; *ápril—májusra* 21.25 márka = 12.48 frt; *május—júniusra* 21.— márka = 12.83 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 forint.

Páris, márcz. 15. *Szesz folyó óra* 45.25 frk = 23.36 frt; *áprilisra* 45.— frk = 23.72 frt; *májustól 4 óra* 44.25 frk = 23.33 frt; *négy utolsó óra* 40.50 frk = 21.35 frt. Az árak 10.000 liter százalékonként 1/4% leszámítással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Czukor.

Páris, márcz. 15. *Nyers czukor (88 fok) kész áru* 28.50—29.— frk, *fehér czukor márcziusra* 31.50 frk, *decz-re* 31.1/2 frk, *4 első óra* 32.— frk, *4 óra májustól* 30.1/2 frank. Finomított készára 102.50 frank.

London, márcz. 15. *Jávacczukor* 11 1/4 shilling. Ártartó.

Olajok.

Páris, márcz. 15. *Repczeolaj folyó óra* 52.75 frk (= 24.83 frt); *januárra* 52.75 frk (= 24.83 frt); *4 első óra* 54.— frk (= 25.42 frt); *4 óra májustól* 54.25 frk. (= 25.54 frt). Arak 100 kilónként értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, márcz. 15. *Repczeolajhelyben* 51.50 márka (= 30.24 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Köln, márcz. 15. *Repczeolajmájusra (hordóval)* 54.50 márka (= 32.— frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Petroleum.

Hamburg, márcz. 15. *Petroleum helyben* 5.15 márka = 3.02 frt.

Antwerpen, márcz. 15. *Petroleum fin. helyben* 15.5/8 frank = 7.37 frt.

Bréma, márcz. 15. *Petroleum fin. helyben* 5.40 márka = 3.17 frt.

Newyork, márcz. 15. *Petroleum fin. 70 Abel Fest.* Newyorkban 5.80 cents, *fin. petroleum Philadelphian* 5.75 cents; *United Rife Line Certificates* áprilisra 78.—; *nyers petroleum áprilisra* 6.45 cents.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, márczius 15. *Készáruban a kínálat* csekély, épügy a kereslet is. A határidőpiacon is csendes volt az irányzat, a magasabb new-yorki jegyzéseket alig vették figyelembe. Felmondások ma nem történtek. Kötöttet buza tavaszra 11.91 forinton, rozs tavaszra 8.79—8.80—8.79 forinton, zab tavaszra 6.86 forinton, tengeri május-júniusra 5.62—5.63 forinton.

Hivatalosan jegyzetett: Buza tavaszra 11.90—11.92, rozs tavaszra 8.78—8.80, tengeri május-júniusra 5.62—5.63, zab tavaszra 6.85—6.87 frt-on.

Boroszó, márcz. 15. *Buza helyben* 18.80 márka (= 11.04 frt) *árpa.* Buza helyben 18.70 márka (= 10.98 frt). *Rozs helyben* 14.90 márka (= 8.75 frt). *Zab helyben* 15.40 márka (= 9.04 frt). Tengeri helyben 12.— márka (= 7.04 frt). Minden 100 kilónként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Hamburg, márcz. 15. *Buza holsteini* 185—196 márka (= 10.86—11.51 frt). *Rozs márczenburgi* 140—148 márka (= 8.22—8.69 frt); *Rozs orosz* 111—112 márka (= 6.51—6.57 frt). Minden 100 kilónként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Páris, márcz. 15. *(Megnyitás.)* Buza folyó óra 28.90 frank (= 18.77 frt). Buza decz-re 28.75

frank (= 18.70 frt). Buza máj-jun-ra 28.40 frank (= 18.54 frt). Buza májustól 4 óra 27.60 frank (= 18.15 frt). Rozs folyó óra 17.75 frank (= 8.44 frt). Rozs decz-re 17.75 frank (= 8.44 frt). Rozs máj-jun-ra 17.50 frank (= 8.33 frt). Rozs májustól 4 óra 17.— frank (= 8.09 frt). Minden 100 kilónként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, márcz. 15. *(Zárlat.)* Buza folyó óra 28.90 frank (= 18.77 frt). Buza decz-re 28.60 frank (= 18.63 frt). Buza május-júniusra 28.80 frank (= 18.49 frt.). Buza 4 óra májustól 27.60 frank (= 18.15 frt).

London, márczius 15. *Gabona nyugodt.* Angol és külföldi buza 1/4—1/2 sh-gel alacsonyabb a mult héttel szemben. Liszt enyhe. Gömbölyü tengeri szilárd, kevert amerikai nyugodt, ártartó. Árpa szilárd, zab nyugodt. Kevert uszó tengeri szilárd. Hozatalok: buza 27.753, árpa 28.339 és zab 95.159 q. Tengeri helyben 18 1/4 sh.

Pétórvár, márczius 15. *Rozs helyben* 6.90 rubel.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, márczius 15. *Miután Amerikából kedvezőtlen hírek érkeztek, a tőzsde eleintén kedvezőtlen hangulattal kezdődött, de utóbb a berlini magasabb jegyzésekre a hangulat javult és az arbitrage hitelrészvényeket vásárolt.* Ennek következtében az egész vonalon szilárdult az irányzat. Salgótarjáni köszénbánya 582-ig emelkedett, Tramway 499 forinton kötöttet.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 361.75 362.65, Anglo-bank 160.50, Union-bank 299.75—300.50, Magyar hitelrészvény 379—380, Osztrák-magyar államvasut 339.25—340.—, Déli vasut 78.—77.50, Alphei bánya 151.30—152.10, Rimamurányi 246.50, Tramway 494.50, Osztrák villamosági 315, Magyar aranyjárdék 121.50, Magyar koronajárdék 99.50, Török sorsjegy 56.60—57.25, Német márka 58.77.

Délelőtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 362.37, Magyar hitelrészvény 379.50, Union-bank 300, Osztr.-magyar államvasut 339.75, Déli vasut 77.75, Alphei bánya 151.75, Májusi járadék 102.30. Török sorsjegy 57.10.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 362.75, Magyar hitelrészvény 380.—, Ländlerbank 216.75, Union-bank 300.—, Anglo-bank 100.75, Bankverein 271.25, Osztr.-magy. államy. 339.75, Déli vasut 77.75, Elbevolgyi vasut 260.—, Északnyugati vasut 245.50, Alphei bánya 152.10, Rimamurányi 247, Fegyvergyár 300.—, Májusi járadék 102.35, Magyar koronajárdék 99.50, Török sorsjegy 57.10, Német márka 58.77, Török dohányrészvény 132. forinton kötöttet.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyeztek: Magyar aranyjárdék 121.35, Magyar koronajárdék 99.45, Tiszai kölcsönsorsjegy 141.75, Magyar földtehermentesítési kötv. 97.20, Magyar hitelrészvény 380.—, Magyar nyereménykölcsön sorsjegy 161.—, Kassa-oderbergi vasut 191.30, Magyar kereskedelmi bank 1400.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.30 Magyar keleti vasuti állami kötvények 122.10, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 254.25, Rimamurányi vasrészvénytársaság 245.—, 4.2% papírjárdék 102.25, 4.2% ezüstjárdék 102.20. Osztrák aranyjárdék 122.70, Osztrák koronajárdék 102.55, 1860. sorsjegyek 143.75, 1864. sorsjegyek 194.—, Osztrák hitelsorsjegyek 203.50, Osztrák hitelrészvény 362.75, Angol-osztrák bank 160.50, Union-bank 299.75, Bécsi Bankverein 271.—, Osztrák Ländlerbank 216.75, Osztrák-magyar bank 926.—, Osztrák-magyar államvasut 339.62, Déli vasut 77.75, Elbevolgyi vasut 259.50, Dunagőzhajózási részvény 444.—, Alphei bányarészvény 151.90, Dohányrészvény 131.50, 20 frankos 9.53, Császári királyi vert arany 5.69, Londoni váltóár 120.50, Német bankváltó 58.75.

Bécs, márczius 15. *(Utótőzsdé.)* A déli tőzsde zárata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 362.50, Magyar hitelrészvény 379.50, Anglo-bank 160.50, Bankver. 271.—, Union-bank 300.—, Ländlerb. 216.75 Osztrák-magyar államvasut 339.50, Déli vasut 77.75, Elbevolgyi vasut 260.—, Északnyugati vasut 245.50, Török dohányrészvény 132.—, Rimamurányi vasut 246.75, Alphei bánya 151.70, Májusi járadék 102.25, Magyar koronajárdék 99.45, Török-sorsjegy 56.80, Német márka azonnali szállításra 58.77.

Berlin, márczius 15. *Májusi járadék* 102.25, *Ezüstjárdék* 102.10, *Osztrák aranyjárdék* 103.80, *Magyar aranyjárdék* 103.10, *Magyar koronajárdék* 100.10, *Osztrák hitelrészvény* 228.10, *Osztrák-magyar államvasut* 144.80, *Déli vasut* 34.20, *Bustiehrádi vasut* —, *Osztrák bankjegy* 170.15, *Rövid lejáratu váltó Bécsre vagy Budapestre* 170.05, *Rövid lejáratu váltó Párisra* 80.90, *Rövid lejáratu váltó Londonra* 20.48 1/2, *Orosz bankjegy* 216.50, *Olasz járadék* 93.—, *Laura-kohó* 183.60, *Harpeni* 177.—, *Olasz központi vasut* 182.70, *Török sorsjegy* 118.75.

Az utótőzsdén: Osztrák hitelrészvény 228.10, Osztrák-magyar államvasut 144.80, Déli vasut 34.25, Magyar aranyjárdék 103.10, Disconto-társaság 204.10.

Frankfurt, márczius 15. *(Zárlat.)* 4.2% papírjárdék 86.75, 4.2% ezüstjárdék 86.70, 4% osztrák aranyjárdék 103.90, 4% magyar aranyjárdék 103.25, magyar koronajárdék 103.10, osztr. hitelrészvény 307.—, osztr.-magyar bank 757.—, osztr.-magy. államvasut 293.87, déli vasut 69.25, bécsi váltóár 170.07, londoni váltóár 20.485, párisi váltóár 80.93, bécsi bankverein 230.—, villamos részvény 140.80, alphei bányarészvény 129.50, 1/2% magyar aranykölcsön 91.35. Az irányzat csendes.

Frankfurt, márcz. 15. *(Utótőzsdé.)* Osztr. hitelrészvény 307.—, osztrák-magyar államvasut 293.12, déli vasut 69.25.

Hamburg, márczius 15. *(Zárlat.)* 4.2% ezüstjárdék 86.55, osztrák hitelrészvény 307.50, osztrák-magyar államvasut 732.—, déli vasut 164.50, olasz járadék 93.10, 4% osztr. aranyj. 103.40, 4% os magyar aranyjárdék 103.35. Az irányzat szilárd.

Páris, márczius 15. *Uj 3% os francia járadék* 102.70, *3% os francia járadék* 103.80, *3 1/2% os francia járadék* 106.90, *Osztrák-magyar államvasut* 728, *Osztr. aranyjárdék* 105.52, *Déli vasuti elsőbbség* 394.—, *Alphei bánya* 332.—, *Török dohányrészvény* 286.—, *Török sorsjegy* 107.—, *Olasz járadék* 93.20, *Spanyol kölcson* 52.93, *Meridional* 671.—, *Otoman-bank* 543.50, *Rio Tinto* 697.—, *Debeers* 681.—, *Chartered* 68.50, *Randfontein* 37.50, *Jelzáloghitel* 816.—

London, márczius 15. *(Zárlat.)* Angol consolok 111.13/16, déli vasut 7.50, spanyol járadék 52.25, olasz járadék 91.75, 4% magy. aranyjárdék 162.—, 4% rupia 63.25, Canada pacificvasut 82.75, leszámítolási kamatláb 3 1/4, ezüst 25.1/16. Az irányzat bágyadt.

New-York, márczius 15. *Ezüst* 54.25.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorological központtól intézet távirati jelentése 1898. márczius 15-én reggel 7 órakor.

Állomások	Lágyv. m. +	Á. h. m. +	Á. h. Celsiust. szent	Csapadék %	Állomások	Lágyv. m. +	Á. h. m. +	Á. h. Celsiust. szent	Csapadék %
Árvavárja	82.2	+	1.0		Pola	84.8	+	7.4	
Bécs	83.5	+	2.7		Losina	64.7	+	9.0	
N.-Szomb. 1	83.7	+	0.8		Sarajevo	65.6	+	1.0	
Magyar-Grár	84.7	+	0.4		Torinó	63.4	+	6.7	
U-Gyalla	84.0	+	1.0		Fiórencz	84.6	+	8.4	
Budapest	83.1	+	2.0		Róma	64.7	+	9.3	27
Sopron	84.5	+	1.0		Nápoly	67.5	+	7.7	
Herény	83.7	+	1.7		Brindisi	65.1	+	11.5	
Keszthely	83.9	+	4.2		Palermo	66.4	+	13.8	4
Zágráb	84.6	+	2.0		Málta	68.1	+	12.8	
Fiume	84.6	+	4.3		Zürich	66.8	+	2.9	
Cikvenica	84.7	+	4.0		Biarritz	87.9	+	5.6	
Pancsova	84.9	+	1.7		Nizza	84.0	+	7.7	
Zombolya	83.8	+	2.4		Páris	65.1	+	5.0	
Arad	83.4	+	1.7		Kopenhága	59.6	+	0.7	
Szeged	83.2	+	8.2		Hamburg	62.5	+	1.8	
Szolnok	84.9	+	2.6		Berlin	62.0	+	4.9	
Eger	83.5	+	2.8		Christiansund	57.1	+	1.0	6
Débrecezen	81.2	+	0.2		Stokholm	55.2	+	1.0	1
Késmárk	84.0	+	2.0		Szent-Pétervár	66.3	+	8.3	
Ungvár	83.8	+	0.1		Moszkva	67.5	+	14.8	
Szatmár	82.8	+	1.8		Város	81.0	+	0.2	
Nagy-Várad	84.1	+	0.8		Kiew	82.2	+	5.7	
Kolozsvár	83.1	+	0.8		Odessa	—	+	—	
Nagy-Szabes	85.2	+	5.2		Sulina	88.6	+	4.0	
Bécs	83.9	+	5.3		Szofia	85.7	+	8.2	
Szalburg	85.8	+	8.0		Konstantinápoly	84.4	+	2.8	
Klagenfurt	85.4	+	1.2						

A légnemű maximuma ma nemcsak az Atlanti-óceán felől nyúlik be az európai szárazföldre, hanem délről és keletről is óvadai a kontinenst, míg az északi depresszió visszajelődött.

Csapadék volt Olaszországban és a magas északon. Egyebütt az idő tulajdonban száraz. A hőmérséklet emelkedett.

Hazánkban a derült és száraz idő egyre tart. Az éjjeli fagy jóval csökkent és a hőmérséklet jóval felsőbb.

Változóan felhős, enyhébb és jobbára száraz idő várható.

VIZÁLLÁS.

— Márczius 15-én. —

Folyó	Vízjárás	Vízjárás reggel	Árnyék v. apadás	Folyó	Vízjárás	Vízjárás reggel	Árnyék v. apadás
Iszta	Schärding	56	—	Tisza	M.-Sziget	80	0
Duna	Passau	187	—		Tisza-Ujlak	82	0
	Bécs	88	—		V.-Nemény	78	27
	Poszony	180	—		Csap	80	28
	Komárom	280	—		Tokaj	234	15
	Budapest	190	—		Szolnok	248	59
	Ercs	—	—		Georgrad	348	70
	Faks	181	—		Szeged	351	51
	Mohács	208	—		Titel	812	—
	Ujvidék	258	—		Dobó	82	—
	Zimony	284	—		Szatmár	282	—
	Pancsova	279	—		Lafereze	24	—
	Bécsia	292	—		Laborazi	23	—
	Ornava	828	—		Ungvár	—	—
Érya	M.-Falva	—	—		Ungvár	—	—
Vág	Zsolna	52	—		Bárta	55	—
	Szeged	74	—		Bodrog	436	18
	Szabolcs	80	—		Zsolna	156	—
	Északi-nyugati	—	—		Rajó	—	—
	Sárvár	82	—		H.-Németi	82	—
	Győr	210	—		Berettyó	82	—
	Zirc	189	—		Sz. Már.	—	—
	Kanizs	189	—		Caucusa</		

KÉT ASSZONY

BARANCZEVICS SZ. KÁZMÉR REGÉNYE
oroazból fordította SZABÓ ENDRE (58)

„Vjérának igaza van”, gondolta magában — s ő most attól igen jó leczkét kapott. Az ember boldogságát nem a személyes jólétben kell keresni, sem a szenvedélyek és vágyak kielégítésében. A szenvedélyek eltűnnek, a vágyak hasonlóképen, csak a jótettek nem múlnak el, mert ezek gyümölcsüket hoznak. Igaz, hogy azzal a kedves leánykával könnyebb lett volna az élet, gyorsabb a munka, de ha ez nem lehet, hát akkor nem is szükséges. „A kedvességet erőltetni nem lehet” — azt tartja a közmondás. S ez igaz. Ha Vjéra szeretné őt, akkor nem is kellett volna ezt tőle megkérdezni, minden kivilágosodott volna önmagától...

Bement abba a bizonyos házba; az öszegyűlt társaság már javában hallgatott egy felolvasást. Leült ő is egy szögletbe és hallgatni kezdett. De hiában erőlködött, nem bírt semmit sem megérteni. Elmerülten ült, szeméit egy pontra szegezte s a felolvasó szavai csak olyan formában jutottak a füléhez, mint valamely közeli patak csörgedezése. Különös, szórakozott külsejével többek figyelmét magára vonta. Próbáltak hozzá szólani, de ő kedvtelenül felelt, vagy hallgatott s mikor a bevezető felolvasás után két-három tagtárs közt vita kezdődött, ő, aki máskor úgy szeretett vitatkozni, most bele sem szólt a vitába s mindenkinél hamarabb távozott.

Vjéra pedig Doronyin eltávazása után egy kis ideig fel és alá járt a szobában, aztán lefeküdt az ágyára, végig gondolta párbeszédét Doronyinnal, aztán felkelve, leült a könyveihez. Arcza már nem égett, szíve nem dobogott oly nyugtalanul és halántéka sem lüktetett. Teljesen nyugodt volt, sőt hideg. Nem felejtette el, hogy szolgálatot tegyen Ulíbnának: letakarta a kihűlt teát egy asztalkendővel és kiöblítette a csészéket.

Egy órákor az előszobában halk csengés hallatszott. Vjéra kiment (az öreg cseléd már aludt s Vjéra nem akarta őt fölkelteni), kinyitotta az ajtót és bebocsátotta a barátját.

Ulíbinak kipirulva, élénk, tüzelő szemekkel jelent meg, új, friss életet és levegőt hozva a dolgozócellába. Ledobta a kommod-szekrényre illatot terjesztő fekete fátyolát, kis arany karpereczét, melltűjét és keztyűjét, aztán levetette egy székre fekete ruháját s ahelyett egyszerű fehér bluzt öltött. Ebben a bluzban, amely még jobban feltüntette szép barna arcát és

vállára lebecsátott hosszú fekete haját, leült a szamovárhoz és nagy étvágygyal nyelgette a teát és a báránysütit.

— Érdekes volt az opera? — kérdezte Vjéra, készülvén lefeküdni s párnáját és takaróját igazgatva az ágyán.

— De még milyen, — felelt Ulíbinak az evés és ivás miatt szaggatottan — még kérdezed! Furesa vagy! Hiszen csak ismered „Faust”-ot.

— Én nem ismerem.

— Hát minek ülsz mindig itthon. Mindenkinek megvan különben a maga izlése. Matuskám. Talán bizony azóta mindig ezeken a szárazságokon ragódtál?

Ulíbinak a kinyitott könyvekre mutatott.

— Nem. Egy kis ideig igen, — nevetett Vjéra, — hanem egy látogató megzavart.

— Látogató? Miféle látogató?

— Doronyin. Azt hiszem láttad már.

— Ah, az... a szakállas, aki mindig úgy a szemöldöke alól néz ki. No, hát még mindig oktattott?

— Oktatott.

— S te néked bizonyosan azt mondta: Úljön csak itthon, ne menjen sehová, olvassa Szirin Jéfreinet, vagy hogy is hívják azt a bölcset? Epiktetos: ha jól tudom.

— Nem, ilyesmiről nem volt szó. Hanem valami váratlan történt. Doronyin szerelmet vallott nekem.

— Micsoda? Szerelmet vallott?

Ulíbinak felugrott a székről s egy pillanat alatt ott termett a Vjéra ágya mellett.

— Galambocskán, te tréfálsz. Az lehetetlen! — hahotázott Ulíbinak s ledölvén Vjérához, rázogatta annak a vállát.

— Lassabban, ne kiabálj. Felköltöd a háziakat, — csitította Vjéra.

— De hát igazán beszélsz? Komolyan? Szerelmet vallott? — faggatódzott Ulíbinak — no, mondd el hát sor szerint, mondd el! Képelem a jelenetet: a szegényes kis szobában, ahol alig lehet néhány lépést tenni, ül ő és ő. Ő lángoló tisztelettel néz a leányra s azt éneklí Fausztal.

Helyettem kis virág
Tégy vallomást.

Hahaha! No de mondd el hát, mit hallgatsz!

— Igazán nincs mit elbeszélni rajta.

— Oh, látom, hogy valamit el akarsz titkolni. A szemedből látom.

— Nem láthatod, mert be van a szemem hunyva.

— Az mindegy! Átlátok én mindenben. Hallom, mily boldogan dobog a szívecskét.

Tudod mit mond a mi költőnk: „A szerelmeket megismerem szemükből.”

— Póli, micsoda bolondságok! Az én szívem bizony nem dobog.

— Titkolódsz, titkolódsz. No megálj, pontonként foglak kikérdezni. Tehát: bejött...

— Bejött, aztán erről-arról beszélgettünk, aztán panaszkodott, hogy én nem érdeklődöm az ő szövegségük iránt, el kezdte fejtegetni az ő elveiket s egyszerre csak, ő, aki oly szerény, azt mondta, hogy szeret engem.

— Hát te?

— Én azt mondtam, hogy úgy, ahogy ő képzele, én nem szeretek senkit sem, hogy én olyan szerelemre képes nem vagyok.

— Ugy? — csodálkozott Ulíbinak — ez valami új. Eszerint te nem akarsz férjhez menni?

— Sem férjhez nem megyek, sem polgári házasságban élni nem akarok.

— No, a polgári házasság... az csak ugyan... De miért nem akarsz férjhez menni?

— Nem vonz hozzá semmi.

— Ez azért van, mert még egyszerűen nem szeretsz és nem szeretted senkit sem. De ha megjelennék egy férfi...

— Akármilyen férfi jelenjék is meg, én senkit sem fogok megszeretni.

— Kedves Vjérám, ez nem normális.

— Meglehet. Néha magam is azt képzelem, nem vagyok normális, de tehetek én róla?

— Te igazán különös teremtés vagy. Önként akarsz aggszüz lenni.

— Hát aztán? Nagyon jó. Csak legyen mivel foglalkoznom; soha sem fogom magamat megenni és sokkal nyugodtabban fogok élni, mint a nővéreim — felelt Vjéra.

— Oh, most már értem! — kiáltott fel Ulíbinak — te láttad, mint élnek a te nővéreid s megalkottad magadnak a házasság nélküli való élet ideálját. Ostobaság, kedvesem. Mindez igen szép elméletben, a valóságban pedig megjelenik egy fiatal ur, elhódít téged valami alkalmas beszéddel és tisztességes szárdékkal, te pedig megszereted őt — s vége.

— Meglehet — felelt Vjéra lanyha, álmos szavakkal — de tudod mit? Ha még tovább fecsegünk, holnap elaludjuk az előadási órákat.

— Neked mindig azon jár az eszed — duzzogott Ulíbinak, hanem azért eloltotta a lámpát és lefeküdt — te a magad nemében egész fenomen vagy, — folytatta aztán egyet ásitva és kinyújtózva — ha ilyesmi én velem történnék, én egy percig sem haboznám, hanem azonnal férjhez mennék. Hát aztán van-e neki valami vagyunkája?

(Folytatása következik.)

Dynamit Nobel Részvénytársaság.

MEGHIVÓ

a f. é. április hó 2-án szombaton d. e. 11 órákor a társaság helyiségében Bécs, I., Wallfischgasse 11. megtartandó

13. rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése és a mérleg előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése és a zárszámadás megszavazása (az alapszabályok 32. §-a.)
3. A tiszta nyereség hováfordítása iránti határozás.
4. A választások megejtése az igazgatóság részére, 2 felügyelő-bizottsági tag és 1 felügyelőbizottsági póttag választása.

(662)

A részvényes urak, kik a közgyűlésben résztvenni akarnak, megköretnek, hogy részvényeiket az alapszabályok 26. §-ának megfelelően, legkésőbb folyó hó 25-ig a társaság helyiségében Bécsben, vagy a Bécsi Bankgyűlésnél Bécsben az igazolvány ellenében letéteményezzék.

Bécs, 1898. márczius 15.

Az igazgatóság.

Szabadalmakat

szeküzöl és értékesít a világ valamennyi államában
PATAKY H. és W.

508 Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 42.

Maját iródk:

(Berlin, Hamburg, Köln, Frankfurt, Lipsce, Borozió, Prága, Varsó, Hannover, New-York).
Kérkezéssel szerkesztés 1/2 millió értékben költetik. Szabadalmi perek. Felvilágosítások és prospectusok ingyen. A magyar ker. museum képviselősege.

A Magyar

Aszfalt-részvénytársaság

Budapest, Andrássy-út 30. sz. elvállalja jóállás mellett, leg-olcsóbban

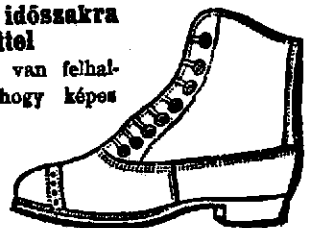
Aszfalt-burkolatok

felkötését és nedves lakások, pinczák stb. gyökereit szárazsá tételét.

TELEFON. 70

A tavaszi és nyári időszakra való tekintettel

áruházam oly annyira van felhalmozva cipőárakkal, hogy képes vagyok e tekintetben minden kívánalomnak eleget tenni. Árak oly olcsók, hogy valóban hámulatos.

Férfiaknak.

Czugas cipő, egy darab pitting bőrből	2.-
Borjúbőr botelés cipő	3.50
Borjúbőr, kezttyűbőr-azárral, elegáns	3.00
Divatós barna színű, bergsteiger cipő	4.-
Divatós barna színű czugas cipő	4.-
Divatós színű barna borjúbőr, elől kapucsa cipő	4.50
Divatós zöld színű előlkapucsa cipő	4.50
Divatós színű barna félczipő	4.50
Szaldulak cipő, világszabó vagy kezttyűbőr szárral	4.50

Nőgyűlének.

Női laatin czugas cipő, 16 cm. magas selyem czug	3.50
Szergébőr czugas cipő	5.-
Divatós színű barna fűző angol cipő	3.50
Divatós zöld színű előlkapucsa cipő	3.50
Női szergébőr gombos cipő 10-12 gombmagas 4. frissalakú	4.-
Divatós színű barna félczipő	3.50
Szergébőr regatta-cipő, kőmi való	3.50
Laatin regatta-cipő, kőmi való	3.50
Óriási választék mindennemű divatos barna és sötét színű, valamint fekete bőr gyermek-, gombos- és fűző-czipőkben. — Vidéki reménytelenek pontosan szerkesztésnek (500 szász divatos ábrákkal ellátott) árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel	528

AGULÁR EDE Budapest, Erzsébet-körút 6. a New-York palotával szemben.

Előfizetések

és

hirdetések

felvételnek lapunk kiadóhivatalában

VIII., József-körút 65. szám.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, Szerda, 1898. márczius 16-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlet 60. Havi bérlet 12.

A komédiások.

Vigjáték 4 felvonásban. Írta: Fallouca. Fordította: Fáy J. E.

Személyek:

Cardeventi Mihályfi
Cardeventi Ernő C.
Grignoux Ujházi
Laverée Vizvári
Laverée Helvay L.
Valentine Török I.
Pegomes újságíró Nádai
Erasmie Császár
Colmer, zsidóbarát Gáborffy
Lovel Szabó
Jules, színész Zilahy
Kezdete 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

602. szám. 632. szám.

Rákoczy-nyitány.

Kéler Bétától. Előadja a Vig-színház zenekara.

S z a b a d s á g ünnepére.

Szini költemény 9 képben. Írta: Koszma Andor.

Személyek:

A mágnás Fenyvesi
A tülelő Puzosai
A pap Mátvai
Az új Góta
A földesúr leánya Fáy Sz.
A jobbágy Gal

Melyiket a kilencz közül?

Szini moka 1 szakaszban. Írta: Jókai Mór.

Személyek:

Kopár Kristóf Kazuliczky
Hamar János Hegedűs
Ciczello Mazi J.
Sándorka Bodnár
Férke Téli
Jánoska Derső
Jósi Molnár
Kriszta Halász
Palka Póhár M.
Pieta Fehér A.
Peti Balai

Kezdete fél 8 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

1848.

(Hadak útja).

Látványos, zenés színmű, előjátékkal, 11 képben. A népszínházi bizottság megbízásából írta és zenéjét szerzelte Verő György. A nyitány, mely a népszínházi bizottság által hirdettet pályázaton első díjat nyert, írta és zenéjét Barna László.

Személyek:

Petőfi Sándor Lmbinszky
Zakar Gergely Kenedich
Egy ur hölgy Bartfalvi M.
Egy polgár Ujvári
Egy hölgy Lukácsy
Gróf Batthyány Ferenczy
Gróf Széchenyi Lendvai
Kossuth Szirmai
Danko Mózes Horváth V.
Debur Siposné
György Szirmai
László Raskó
Eszter Blaha L.
Balta János Kiss M.
Antos plébános Szabó A.
Zakar Németh
Kiráka M. Csatal
Anikó Kury Klára
Gergely Kenedich
Papa Mihók Tollagi
Jeri Ujvári
Bem Vidor

Kezdete 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Komáromi M. asszony mint vendég

Aranylakodalom.

1848—1898.

Látványos alkalmi játék nyolc képben, díszekkel és táncokkal. Írták: Beöthy László és Rákosi Viktor. Zenéjét összeállította: Fekete J.

Személyek:

Koltár Jenő Molnár L.
Katalin Heitrey A.
Réta Bessenyey
Nyárády Szentmiklóssy
Howard Seliágyi V.
Tarnay Ákos Iványi A.
Emerencia Szilassy H.
Krausz Samu Sziklai K.
Jurátus Beöthy Z.
Tábornok Adám L.
Ségédtiszt Kardos
Káplár Meyeri
Miklós Boros E.
Krausz Samu Sziklai
Paliósgazda Mátyás J.

Kezdete 7 órakor.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház
Csütörtök	A koronáért	Az apósok	A troubadour Babatündér	Coullisset ur	1848. Hadak útja	Aranylakodalom
Péntek	Erzsébet királyné	Figaró lakodalma	—	A nőtisztelet	1848. Hadak útja	Aranylakodalom
Szombat	Bölcs Náthán	Nézd meg az anyját	She	Trilby	1848. Hadak útja	Aranylakodalom
Vasárnap d. u.	Medea	—	—	Szöke Katalin	A cigánybáró	Aranylakodalom
Este	Folt, amely tisztít	—	A windsori vig nők	Champfanduet állomás	1848. Hadak útja	Aranylakodalom

Nagy körkép a szabadságharczról

Bemés Petőfi

Nagy-Szobon bevételénél 1849.

Megnyitott márczius hó 11-én.

Aréna-ut 70. Városliget.

571

Külföldön elszajított szaklameretek és hosszú gyakorlat alapján készítik modern stílusban kárpitos- és díszítési munkákat.

Függönyök díszítése, terem díszítések stb. kiváló ízléssel eszközöltenek.

Magamat a n. é. közönség kegyes pártfogásába ajánlva, maradtam kitűnő tisztelettel

SZILÁGYI ZSIGMOND,

kárpitos és díszítő.

Budapest, VII., Dohány-utca 68.

(Kertész-utca sarkán.)

120

Bőr- és szépség-ápolás szakorvosa.

Med. univ. Dr. Révész Benő

Budapest, VII., Kerepesi-ut 63. I. em

24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalatai alapján gyorsan és alaposan gyógyítja az összes bőr-, ideg- és nemi bajokat. Szépségi hibákat!

szeplő, arya- és májfolt, pattanás, szemölcs, rézorr, fagyos végtagok, hajkorpa, hajhullás, sebek; szakszerű tanácsokkal szolgál az arcz és küzapolásra.

Feltűnő eredményt gyógyítja a tükör betegségeit és az utat ismert összes férfi- és női bajokat és azok következményeit.

Rendel: d. e. 8—12, d. u. 3—5, este 7—8 óráig

Levelekre azonnal válaszol.

Kívánatra gyógyszerkezlés gondoskodik.

Mindenkor mély díkrcézoló.

INGATLANOK

TELKEK

BIRTOKOK

HÁZAK

VILLÁK

eladatra

PÉNZ-KÖLCSÖNÖK

ingatlanokra, birtokokra, házakra, telkekre, váltókra és értékpapírokra eszközöltenek

AZ ORSZÁGOS KÖZPONTI

TELEK ÉS BIRTOK

ELADÁSI ÉS VÉTELI INTÉZET

által.

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-ut 19.

MEGHÍVÓ

a Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank Részvénytársaság

részvényeseinek 1898. márczius 29-én délelőtt 11 órakor Budapesten az intézet saját helyiségében (V. Nádor-utca 4. sz. alatt) tartandó

VII. rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az 1897. évi mérleg és igazgatósági jelentés előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A tiszta nyereség mikénti felosztása iránti határozat.
4. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény iránti határozat.
5. A felügyelő-bizottság tagjai számának meghatározása, ezen tagok megválasztása és javadalmazásuk megállapítása.

Azon t. részvényesek, akik a közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazott által résztvenni kívánnak, felkéretnek, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt Budapesten a társaság pénztáránál, vagy Bécsben a Wiener Bank-Vereinnél ugyanott díjmentesen rendelkezésükre bocsátott consignatiók kíséretében, legkésőbb 8 nappal a közgyűlés megtartására fent kitézött, határidő előtt, tehát bezárólag 1898. márczius hó 21-ig letenni sziveskedjenek.

A letett részvényekről elismervény és a közgyűlésen való részvételre szóló igazolási jegy állítatik ki.

Minden 25 darab letett részvény egy-egy szavazatra jogosít.

Ha valamely részvényes más szavazatképes részvényes által kívánja magát képviseltetni, ugy az erre vonatkozó meghatalmazást az igazolási jegy hátsó lapján kitölteni és aláírni tartozik.

Senki sem birhat 100 szavazatnál többet, sem saját nevében, sem meghatalmazás útján.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a közgyűlés elé terjesztendő jelentéssel együtt, a közgyűlést nyolcz nappal megelőzőleg a társaság irodájában közzététetik.

Az igazgatóság.

Felhívás

a n. é. butorvásárló közönséghez!

Az elmúlt évi és teli idény alatt sikerülvén olcsóbb előállítását ár mellett, nagy mennyiségű elsőrendű anyagból készült szék-ágyasztalok- és kárpitosított bútorok a mai kor igényeinek megfelelően elkészítetnek, a miért is azok kellemes helyzetben vagyunk, hogy rendkívüli jutányos áron szolgálhatjuk ki t. vevőinket, míg ezen készletünk tart.

Patyi Testvérek fő- és székvárosi asztalos és kárpitos butortelepe.

VIII., Kerepesi-ut 9/A. földszint és I. emelet.

Eladás csak készfizetés mellett.

DR. LASZKY INHALATORIUMA
mell-, gége-, garat-, orr-betegségeknek soha és fényűző színpodiasz-
tással külön kamarákban.

Asthmásoknak pneumaticus curák.
Erzsébet-körut 6., L (New-York átellenében).
Rendelés 11—1-ig és 2—4-ig. 630

A legújabb
legteljesebb nagy házcukrázat
200 képpel írta: **Kugler G.** 459 oldalon, 2200 receptével. Tartalmazza a legteljesebb **cukrázatot**, a legkisebb **létszámú könyvet**, gyűjteményes **felősséget**, fagyaltokat, italokat stb. Szép kötésben ára 3 frt.

A legújabb, legteljesebb nagy
Magyar Sakkönyv,
melyet a világhírű Bilguer és Morphy nyomán **Akanflax** és **Rozsnyai** szerkesztettek 360 ábrával, 150 problémával és 250 mesterversénnyel, a budapesti millenárius mesterversenyt is. Magánanultra legalkalmasabb, ára 2 forint. Szép vászonkötésben 2 frt 50 kr.

Részletes színpodiasz **örjegyzék ingyen és bérmentve.**
5 frtos megrendelések a pénz előleges bakilldése esetén bérmentve.

ROZSNYAI KÁROLY könyvkiadó
Budapest, IV., Muzzeum-körut 15. szám.
Bárki által hirdettet **könyv** vagy **zenemű** ugyanazon az áron, sokszor jóval olcsóbban megrendelhető 600

Üdvös tanács.
Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek működési zavarainál **Egger** biztos hatású **Mellpasztillái**

veendő. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadozoz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásának bizonyultak **Egger szóda pasztillái.** (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerertárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon; (27)

„Nádor”-gyógyszertár Budapest, Váci-körut 17.